GERGEF

EDEBİYAT DERGİSİ

Sayı: 7 Ocak - Şubat 2022

Mehmet DURMAZ - Yasin MORTAŞ - Recep ŞEN - Mustafa DOĞAN
Ertuğrul ÇOBAN - Mustafa Erhan AK - Ali PARLAK
M.Nihat MALKOÇ - Kiraz BAYRAM - Ahmet KAFKAS - Ali AĞIR
Bengül ALKAN - Ramiz AYDIN - Fatma ÖREN SÜMER - Akif DUT
İbrahim BİRGÜL - Zeynep YILDIRIM - Mahmut TOPBAŞLI
Hakan İLHAN - Erhan ÇAMURCU - Selim ERDOĞAN - İsmail OKUTAN
Suna İLHAN - Yavuz DİNÇ - Mehmet OSMANOĞLU - Emre KOÇ

BU SAYIMIZDA

Söz Odur Âleme Senden Kala Bir Darb-ı Mesel / Genel Yayın Yönetmeni / 3
Neslihan / Mehmet DURMAZ / 4
Manivela / Yasin MORTAŞ / 5
Rubai Üzerine Tacettin Şimşek'le Söyleşi / Recep ŞEN / 6
Kan/ar/ya / Mustafa DOĞAN / 11
Sana Denizdir Kalbim / Ertuğrul ÇOBAN / 12
Bazı Aşklar Uymaz Her Saza / Mustafa Erhan AK / 13
Yedi Kilim Bir Desen / Ali PARLAK / 17
Barış ve Kardeşlik Türküsü / M.Nihat MALKOÇ / 18
İzdüşüm / Kiraz BAYRAM / 19
Tahtırevan Gölgesinde Çamaşır Suyu Kokusu / Ahmet KAFKAS / 24
Köyümüz Vardı / Ali AĞIR / 25
Korona ve Yalnızlık / Bengül ALKAN / 26
Parkta Bir Yaşlı Adam / Ramiz AYDIN / 29
Kapı Aralıyorum / Fatma ÖREN SÜMER / 30
Aşkın Gözyaşlarıdır Bu Çeşmeden Akan / Recep ŞEN / 31
Kurnası Kurumuş Pınar / Akif DUT / 33
Ölüler Korosu / İbrahim BİRGÜL / 34
Yaşam Kahvesi / Zeynep YILDIRIM / 35
Adına Hasret Dedim / Mahmut TOPBAŞLI / 36
Hatemi Lisan Neşideleri / Hakan İLHAN / 37
Sıla-i Rahim-2 / Erhan ÇAMURCU / 38
Akdeniz / Selim ERDOĞAN / 41
Ataleti Kovmuş Celadet Çocuklarıyız Biz / İsmail OKUTAN / 42
Tramvay Esintisi / Suna İLHAN / 43
Tekne / Yavuz DİNÇ / 44
Divan Köşesi / Mehmet OSMANOĞLU / 45
Buhurdan Satırlar / Emre KOÇ / 47

GERGEF
EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl: 2 Sayı: 7
Ocak - Şubat 2022

19 Mayıs Gazetesi ve Maatbaası Adına
Derginin Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Adil ATICI

Genel Yayın Yönetmeni
Recep ŞEN

Editör
Ahmet KAFKAS

Yayın Kurulu
Recep ŞEN
Ahmet KAFKAS
Mehmet OSMANOĞLU
Emre KOÇ
Erhan ÇAMURCU

Son Okuma
Mehmet OSMANOĞLU

Tasarım
Esma Nur ÇALIŞKAN

Yönetim ve Haberleşme
19 Mayıs Gazetesi ve Matbaası
Cumhuriyet Mah. Ekrem Ünyay Cad.
No:10 - 19 Mayıs / SAMSUN
0362 511 32 23 - 0545 511 32 23

Gergef Web:
www.gergefedebiyatdergisi.com

E-posta Adresi:
gergefedebiyatdergisi@gmail.com

Sosyal Medya
Instagram: @gergefedebiyatdergisi
Twitter: gergefedebiyat
Facebook: @gergefedebiyatdergisi

Yayın Türü
Süreli Yayın
İki Aylık e-dergi

Dergimiz İki Ayda Bir Kendi İnternet Sayfasında
ve 19mayisgazetesi.com İnternet Sayfasında
E-Dergi Olarak Yayımlanmaktadır, Ücretsizdir.
Eserlerin Hukuki Sorumluluğu Yazarlarına Aittir.
Gergef Edebiyat Dergisinde Yapılan Alıntılarda
Kaynak Gösterilmesi Zorunludur.

SÖZ ODUR ÂLEME SENDEN KALA BİR DARB-I MESEL

Sevgili okurlarımız, yedinci sayımızla gönüllerinize misafir oluyoruz. Her sayı ayrı bir heyecan, ayrı bir tatlı telaş getiriyor beraberinde. Biz bu heyecanı da tatlı telaşı da çok seviyoruz. İkinci yaşımıza ayak bastık. Zaman sular seller gibi akıp gidiyor. Bizim ömrümüz de akıp gidiyor zaman ırmağının suları arasında. Gök kubbede hoş bir seda bırakabilirsek ne mutlu bize.

Hayatımızı anlamlı işlerle süslemek; iyi yaşamak, kaliteli yaşamak demektir. O kadar hızlı yaşıyoruz ki kovalamaca oynadığımız günlerin farkında bile olamıyoruz bazen. Bu çağın hastalığı hız, haz ve hırs ile ruhumuz yorgun düşüyor maalesef. Çok yorduk onu. Edebiyat, sanat yorulan ruhumuza şifa oluyor, bizi bir başka dünyaya çağırıyor.

Mutluğun peşindeyiz hepimiz ama aradığımız mutluluk denen o iksirin dev alışveriş merkezlerinde, modern teknolojinin bize sunduğu alet edevat arasında olmadığını anlamaya pek yanaşmıyoruz. Mutluluk için de bir gayret, bir bedel ödemek gerekir. Onun için buna değecek bir hayat sürmemiz lazım. Edebiyat ve sanat işte bu noktada bize kapı aralar, yitiğimiz olan hikmeti bulabilmek için imkânlar sunar. O zaman güzel eserler üretmeye devam edelim. Çocuklarımızı, gençlerimizi de bu işe ortak edelim. Evlerimizde edebi metinler okuma saati, hikâye saati, şiir saati gibi anlamlı zamanlar planlayalım. Hayatın edebiyat ve sanatla daha anlamlı olduğunu görelim, yaşayalım, fark edelim.

Vakit insana verilmiş nimetler içinde en kıymetlisi. Vaktimizi planlı, disiplinli, hedefimize odaklanıp çalışarak faydalı işlerle bereketlendirmeliyiz. “Vakit yok!” sözü koskoca bir bahaneden başka bir şey değildir. Televizyon, internet, sosyal medyayı ihtiyacımız kadar kullanabilsek aslında ne kadar da boş vaktimizin olduğunu göreceğiz. Dolayısıyla sanata, edebiyata, anlamlı okumaya, düzenli yazmaya, üretmeye daha çok zaman bulacağız.

Planlı, disiplinli çalışmak ilhamdan ve yetenekten daha kıymetlidir. Alın teri dökmek, yorulmak, itina göstermek, yeniliğe ve değişime açık olmak, önyargılarımızdan kurtulmak çok önemli. Her gün yenilenme arzusuyla dolu olmalıyız.

Bu sayımızda da sizler için edebiyat bahçemizin güzel çiçeklerinden bir buket hazırladık. Öncelikle deneme, söyleşi, şiir ve hikâyeleriyle katkı sunan kalem erbabına teşekkür ediyoruz.

Cennet vatanımızın her köşesinden sesimizin ulaştığı yüce gönüllü güzel insanlara merhaba diyoruz. Merhaba diyoruz tüm insanlara! Merhaba canlar, merhaba!

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

NESLİHAN
Mehmet DURMAZ

Gel örelim şu duvarı Neslihan
Yalnızlığın tuğlalarıyla
Yeter bize iki göz barınak
İki gözümüz iki kuru çeşme
Olsun Neslihan
Bahçemiz yok ki
Neyi yağmurlayalım şimdi

Neslihan bak kuzum
Bize göre değil bu anestezi çağında
Uyuşuk mayışık yaşayıp gitmek
Aman söyleme şarkını sentetik sahnelerde
Bırak kaşındırsın denizanası
Duyacağız acısını aşkın
Ve atışını kalbimizin

Neslihan aldırma iyeliklere
Kimin adına ne düşerse düşsün
Konfor adına
Sen zamana sabır ekle
Parlat kararan elması
Kal suyun üstünde
Karşındaki bilmiyorsa ağrını
Ahlarını salma göğe
Anlamaz sözden Neslihan
Anlamaz kalpten anlamayan

Neslihan bak yalnızca sana söylüyorum
Bir plastik kulak duymasın beni
Merak etme hâlâ şiir yazıyorum
İntihar edercesine yazıyorum
Tutup tutup atıyorum uçuruma
Bir gül demetini

Şiir şiir ölüyorum Neslihan
Şiir şiir nefessiz kalıyorum
Alınca elime kalemi
Çalınca kalbimin kâğıdına
Kelimeler kesiyor dilimi
Kan kaybından ölmeye ramak kala
Adını sayıklayarak uyanıyorum.

MANİVELA

Yasin MORTAŞ

yaz değiliz: gölgemiz bedene muhalif
kışta değiliz : ayazıyız gölgemizin
BİZ: aşka ram olana perde de değiliz

rengini çöle bağışlayan
yoğun bir bakışım ben yağmur aynasındaki melek kıpırtısı

kımıltısız
ve olgun tohumları kanına çağıran avazım/ birazdan duyarsınız
damıtılmış eyyamlar içiyorum gökten her sabah
işte bir tas Eyüp ışıltısı / siz de içer misiniz

kanım ılımlı
kaburgamdaki ağır ağrıyla eşleştim /eşleştiniz
büküntüsünü aldım kemiğin ve doğruldum/ sonra
mutmain ağaç gölgeme çayır kuşlarım geldi
konuştuk bitkin yeryüzünün manivelasını

sonra
feleğim uyandı dinlendiği sırlardan
konuşan ırmaklarım öksürdü
etimde kımıldayan gömütü açtım
var olmanın remzini giyindim kaşıntılarla

ve
o
adem kaşıntısıyla
sisin önünde kabaran güneşin mutisi oldum

ŞAİR/YAZAR TACETTİN ŞİMŞEK İLE RUBAİ ÜZERİNE KONUŞTUK

SÖYLEŞİ : Recep ŞEN

Değerli hocam, Gergef Edebiyat Dergisi okurlarının sizi daha yakından tanıyabilmesi için söyleşimize kısaca hayatınız, çalışmalarınız ve edebiyat yolculuğunuzu konuşarak başlayalım. Tacettin Şimşek kimdir ve onun edebiyat yolculuğu nasıl başladı, bugünlere nasıl geldi?

Gümüşhane-Torul-Altınpınar'da doğdum. İlkokulu köyde, ortaokulu ilçede okudum. Konya Ereğli İvriz Öğretmen Lisesinden mezun oldum. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdim. Siirt Eruh'ta edebiyat öğretmenliği yaptım. Eski Türk edebiyatı alanında yüksek lisans, yeni Türk edebiyatı bilim dalında doktora yaptım. Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışıyorum.

Edebiyat yolculuğum ortaokul yıllarında başladı. Abdurrahim Karakoç etkisiyle şiire, Hüseyin Rahmi Gürpınar etkisiyle mizahi hikâyeye, Faruk Nafiz Çamlıbel'in mektep temsili Yangın'ı seyrettiğim gün de tiyatroya gönül verdim. Hangi edebî türde olursa olsun gerçek bir usta çırak ilişkisi içinde yürümek isterdim. Ancak bu mümkün olmadı. El yordamıyla ve Yahya Kemal, Faruk Nafiz, Necip Fazıl, Ziya Osman Saba, Behçet Necatigil, Sezai Karakoç gibi şairlere çırak oldum. Lise yıllarında manzum masal da ilgi alanıma girdi. Böylece şiir, hikâye, masal, tiyatro gibi türlerde kalemimi biledim. Çocuk edebiyatıyla ilgilendim. Hece ölçüsüyle taşlama niteliğinde dörtlükler yazdım. Yolculuğum serbest nazım ve aruzla sürdü. Serbest şiirlerimde de yer yer hecenin ve aruzun sesini duyurmak istedim. Sırf aruzu öğrenebilmek için gazel, rubai ve tuyuğ nazım şekillerini denedim. Mâni, haiku, küçürek öykü, satranç gibi pek çok alanda kalem oynattım. Halk arasında "Yorulduysan kazmayı bırak da küreği al!" derler. Benimki bir bakıma farklı türlerle dinlenme arayışıydı. 2005'te Eylülce adlı şiir kitabımı çıkardım. Çocuk şiirlerim ise 2017'de İlkyaz Tatili adıyla yayımlandı. Kırk Aynada Gül Yankısı adlı rubailerden oluşan kırk hadis kitabım ise Diyanet Vakfı Yayınları tarafından 2021'de okurların ilgisine sunuldu.

Rubai konusuna isterseniz rubai nedir sorusuyla giriş yapalım değerli hocam?

Rubai tek bentten oluşan nazım şekillerinden biri. Dört mısradan ibaret. Kendine özgü aruz kalıpları var. Çok teknik bilgiye boğmayalım ama açık kapalı hecelerin yer değiştirmelerinden oluşan toplamda yirmi dört kalıp kullanılarak yazılıyor. Ancak Türk şiirinde bunlardan altı tanesi çok kullanılmış. Kapalı hecelerin yoğunlukta olduğu kalıplar Türkçenin yapısına uygun olmadığı için tercih edilmemiş.

Mistik, felsefi, tasavvufi temalar çevresinde az sözle derin ve büyük bir düşünceyi söyleyebilme hüneri rubaide kendini gösterir. Agâh Sırrı'nın deyişiyle "zarif bir eda", "veciz bir fikir", dünya görüşü, evrene bakış tarzı, hayat tecrübesi, ahlak anlayışı, yergi (hiciv) ve nükte de en özlü ifade biçimini rubaide bulur. Ahmet Mermer rubai için "tefekkür manzumesi" ifadesini kullanır. Tarihî zaman içinde millî ve tarihî duyguların da rubaide işlendiği görülür.

Rubainin ilk iki dizesi hazırlık niteliğindedir. Ana düşünce son iki dizede yoğunlaşır. Rubailerde söyle-

yiş güzelliği ve ustalığı büyük önem taşır. Ele alınan tema, nükte ya da imge; vezin, kafiye, redif gibi şiirin dış yapı unsurları çevresinde özenle işlenir ve nazma dönüştürülür.
Rubailerin genellikle 1, 2 ve 4. dizeleri birbiriyle uyaklı, 3. dizesi serbesttir. Edebiyat tarihimizde rubai yazan yüzlerce şair ve aruzla yazılmış 13.000'den fazla rubai var. Bu toplama benim yazdıklarım dâhil değil.
Rubai, hikemî tarzın yani bilgeliğin ifadesine hizmet eden bir nazım şekli olarak biliniyor. Ancak ilk örneklerinden itibaren rubaiyi lirik şiir çizgisinde tutan şairler de var. Yahya Kemal'in, Bergson felsefesini Türkiye'de tanıtan psikolog ve felsefeci Mustafa Şekip Tunç'a hitaben yazdığı

Hikmet sayılır bunca rubaimiz var
Sokratça Felâtunca rubaimiz var
Hikmetten fazla şi'ri andırır bir de
Üstad Şekip Tunç'a rubaimiz var

dizeleri bu konuda dikkat çekici bir örnektir. Rubai bilgelik makamından seslenir ancak lirik rubailerin varlığını da gözden ırak tutmamak gerekir.
Tema bakımından rubainin sınırlarını en çok genişleten şair Arif Nihat Asya'dır. Ondan bir rubaiyle söz konusu lirizmi örnekleyebilirim:

Mermer kanasın, dal kanasın, gül kanasın,
Akşamların altın sisi tül tül kanasın,
Dal dal kırılıp çıtır çıtır mercanlar,
Durgun suya son saksıdan eylül kanasın!

Türk şiir geleneğimiz içinde sevilen ve rağbet gören rubai ne zaman ve hangi sâiklerle ortaya çıkmıştır?

Gerçekten de şiir geleneğimizde çok sevilen bir nazım şekli rubai. Bunun genetik kodlarımızla ilişkisi var. Biz çok konuşmayı (ve konuşmayı çok) seven bir millet değiliz. Hayatımız daha çok eylem üzerine kurulu. O nedenle az konuşmak, az sözle çok şey ifade etmek isteriz. Duraklamalarımız, sefere çıkmadan önce atımızın kuyruğunu bağladığımız süre kadar. O nedenle tek dörtlükten oluşan bu nazım biçimi bizim yapımıza çok uygun.

Üç bin yıllık şiir tarihinde nazım birimi olarak dörtlüğü kullanan, edebiyatında mâni nazım şekli olan Türklerin rubaiyi kendine yakın bulması çok doğal. Fuad Köprülü'nün tespitini hatırlarsak belki bu nazım şeklinin icadına biz de katkıda bulunmuşuzdur. Yeri gelmişken kendine özgü bir kalıbı olan tuyuğu da hatırlayalım. Lirizmin doruğu olarak altı asır önce icat ettiğimiz bu nazım şekline keşke sahip çıkabilseydik. Japonların haiku nazım şekli gibi bütün dünyada tanınan, bilinen, üzerine yarışmalar düzenlenen bir nazım şekli yapabilseydik. Mâni için de benzer düşüncelerim var. Ne dersiniz, mâni ve tuyuğ, haiku kadar iltifatı ve tanınmayı hak etmiyor mu?
Kaynaklarda rubainin Fars ya da Arap kaynaklı olduğuna ilişkin farklı bilgiler yer alıyor. Ancak bizim rubaiye yönelmemiz Fars etkisiyle olmuş. Genceli Nizami ve Mehsetî gibi 12. yüzyıl şairlerimiz rubailerini Farsça yazmışlar. Mevlâna, iki bini aşkın Farsça rubaiye imza atmış. 13. yüzyılda Evhadüddin Kirmanî, ardından Mevlana'nın oğlu Sultan Veled ve torunu Ulu Ârif Çelebi de rubailerini Farsça kaleme almışlar. İlk Türkçe örnekler 13. yüzyılda görülse de başlangıç olarak 14. yüzyılı kaydetmek ve Kadı Burhaneddin adını anmak gerekiyor. 15. yüzyılda Ali Şîr Nevaî ile yetkin örneklerini veren rubai, her yüzyılda artan bir ilgiyle edebiyatımızın sağlam bir halkası olmuş.

Rubainin altın çağı 17.yy olarak biliniyor herhâlde hocam. Rubailer söz konusu olduğunda geçmişten bugüne geleneğimiz içinde birçok eser verildiğini görüyoruz. Birçok şairin rubailerden oluşan kitapları var. Diğerlerinden farklı olarak en belirgin olanlarını söylersek, bunlar hangileridir?

Evet, 17. yüzyıl rubainin altın çağı. Nedim'in "Hâletî evc-i rubâide uçar Anka gibi" (Hâletî rubai göklerinde Anka kuşu gibi uçar.) dizesiyle alkışladığı Azmizâde Hâleti, bu yüzyılda rubai nazım şekliyle özdeşleşen bir isim. Fasih Dede'den Nef'î'ye kadar çok sayıda şair 17. yüzyılda rubai edebiyatımıza katkıda bulundular.

Genellikle divanların sonunda "Rubaiyat" başlığı altında yer alan metinler, Haletî'de olduğu gibi zaman içinde ayrı kitaplar olarak da çoğaltıldı. Çeşitli rubai "mecmua"ları tertip edildi. Yurt içi ve yurt dışında kütüphane raflarında onlarca rubai mecmuası meraklısını ve ilgilisini bekliyor.

En eski örnek olarak 16. yüzyılda Muhyî-i Gülşenî'nin eserine *Rubâiyyât* adını verdiğini biliyoruz. 20. yüzyılda Yahya Kemal'in *Rubâîler ve Hayyam Rubâîlerini Türkçe Söyleyiş*, Ârif Nihat'ın *Rubâiyyât-ı Ârif*; Cemal Yeşil ve Fuad Bayramoğlu'nun *Rubailer*, Azmi Güleç'in *Azmi'den Rubailer*, Rıfkı Melûl Meriç'in *Rubâiyyât-ı Melûl*, Muhsin İlyas Subaşı'nin *Aşkistan-Rubailer*, Dilek Dâi Özcengiz'in *Rubâiyyât-ı Dâi* eserleri aklıma ilk gelen rubai kitapları arasında.

Klasik dönemde yüzlerce rubai şairinden bazılarını hatırlamak gerekirse 15. yüzyılda Nevaî, 16. yüzyılda Fuzulî, 17. yüzyılda Hâletî, Fasih Dede, Riyazi; 18. yüzyılda Esrar Dede, Şeyh Galib, Nabi; 19. yüzyılda Yenişehirli Avni, İzzet Molla, Osman Nevres gibi şairleri anmak mümkün.

Rubai modern Türk edebiyatının bazı şairleri tarafından da tercih edilmiş. Cumhuriyet dönemine geldiğimizde Yahya Kemal'in bu noktada yeni bir çığır açtığını söyleyebilir miyiz hocam? Daha sonra açılan bu çığırdan günümüze kadar gelen önemli isimler kimlerdir?

Tanzimat Dönemi'nde Namık Kemal ve Muallim Naci gibi şairlerin rubaileri var. Asaf mahlasını kullanan Mahmut Celalettin Paşa 163 rubaisiyle bu nazım şekline en çok ilgi gösteren isim. Servet-i Fünun ve Millî Edebiyat Dönemi şairleri rubaiye pek iltifat etmemişler. Yahya Kemal, rubaiyi Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin gündemine getiren şairdir. Yol açıcı, öncü karakterini mutlaka vurgulamak gerekiyor. Ancak rubaide asıl çığır açan, hatta kendi ifadesiyle "bir rubai rönesansı başlatan" isim Arif Nihat Asya'dır. Hem rubaide her temanın işlenebileceğini ortaya koymuş hem de en çok rubai yazan şair unvanını elde etmiştir. 1843 rubaisi vardır. Muhyiddin Raif Yengin, Rıfat Necdet Evrimer, Rıfkı Melûl Meriç, Hamamizâde İhsan, Azmi Güleç, Ümit Yaşar Oğuzcan, Vedat Varol, Talat Sait Halman, Ekrem Kılıç gibi isimler hatta Orhan Veli bile rubai yazdılar.

Fuad Bayramoğlu, Cemal Yeşil ve Bekir Sıtkı Erdoğan rubai şairleri olarak tanındılar. Bunlar içinde Bekir Sıtkı'ya ayrı bir parantez açmam gerekir. 160 dolayında rubaisiyle son büyük usta o. Ne var ki *Sabır Sarmaşıkları-Rubailer* kitabı okuyucuyla hâlâ buluşamadı. Bu buluşmayı ben gerçekleştirmeyi çok isterdim.

Bana gelince ilk sorunuzda adını andığım *Kırk Aynada Gül Yankısı* kitabım, âcizane, bildiğim kadarıyla, edebiyatımızda rubai nazım şekliyle kaleme alınmış ilk manzum kırk hadistir. 2014'te Türk Dünyası Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TDMMB), Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY), Avrasya İpekyolu Üniversiteler Birliği (ESRUC), Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAV), Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) ve Kafkasya Üniversiteler Birliğinin (KÜNİB) ortaklaşa düzenlediği uluslararası Şehir ve Edebiyat konulu şiir yarışmasında Bişkek'ten Saraybosna'ya yirmi beş şehri tasvir ettiğim çalışmayla rubai nazım şeklini birincilik kürsüsüne çıkarmış olmayı da bir tahdis-i nimet olarak kaydetmek isterim.

Şairler söyledikleri rubailerle bizi az ve öz söz ile geniş bir anlam dünyasının içine çekiyor. Şark'ın hikmet dilini bize sunan rubailerin bu yönü hakkında neler söylemek istersiniz?

Hikmet hakikate giden yolun anahtarı. Mecazdan gerçeğe açılan kapı. Bunun en kestirme yolu da şiir. Çünkü düzyazı gibi emekleyerek, yürüyerek değil, koşarak ve uçarak ilerliyor. Şarkın hikmet dilini yakalama konusunda en elverişli nazım şekli de rubai. Mecazda boğulmadan hakikate çağırıyor. Sözü gereksiz uzatıp gündelik telaşlara sıvamıyor. Derinliği içine doğru. Şiir tabiatı gereği çoğaltma değil, azaltmadır zaten. Rubai de dört dizede bunu yapıyor işte.

Sevgili hocam, siz bir eğitimci olarak devamlı gençlerle iç içesiniz. Şiiri gençlerimize sevdirebilmek adına yapılabilecek çalışmalar nelerdir?

En güzel şiir örneklerini en güzel seslendirenlerin sesinden dinleterek ilk adımı atabiliriz. Her şeyin görselliğe kaydığı dünyamızda şiir klipleri işe yarayabilir. Okullarda belli aralıklarla şiir günleri düzenlemek ve şairlerle öğrencileri buluşturmak da iyi sonuç verebilir. Şiirlerini güzel okuyan şairlerin kendi sesinden şiirler dinletmek de faydalı olabilir. Şiiri gençlerden önce çocuklara sevdirmek gerekiyor. Aksi hâlde geç kalmış oluruz. Okul öncesinden başlayarak planlı biçimde şiir okuma çalışmalarına yer vermeliyiz. Dağlarca'nın *"Gökyüzünde iki kuş var / Gelir biri gündüz deriz / Gelir biri gece deriz / Gökyüzünde iki kuş var."* şiirini dinleyen ana sınıfı öğrencisinde şiire ilginin uyanmasını bekleyebilirsiniz. Bir de şu "didaktik şiir" nakaratından bir an önce kurtulmamız şart. Özellikle çocuklar söz konusu olduğunda öğretici metinleri şiir diye onlara dayatma yanlışından en kısa zamanda vazgeçmeliyiz. Şiir söz konusuysa hedef kitlenin çocuk ya da yetişkin olması metnin poetik niteliğini değiştirmez. Bir metin didaktikse şiir değildir, şiirse didaktik olması imkânsızdır. İmge, ses, ritim, söz sanatı gibi unsurların hepsi çocuk şiirinde de bulunmak zorunda. Olaya böyle bakarsak çocuklarda estetik duyguyu uyandıracak ve geliştirecek metinlerle onları buluşturmamız mümkün olur. Aksi hâlde şiiri sevdirmemiz çok zor.

Sevgili hocam, sizin de rubai yazdığınızı biliyoruz. Okurlarımız için kendi rubailerinizden paylaşırsanız seviniriz.

Yüzden fazla tuyuğ, mensur şiir, beş yüze yakın mani, haiku, küçürek öykü yazdım ama en ısrarlı olduğum nazım şekli rubai oldu. Son otuz yılda yazdığım rubai sayısı galiba dört bini buldu.

1990'lı yılların başında rubainin son büyük ustası Bekir Sıtkı Erdoğan'ı yakından tanıma onuruna eriştim. İlgi, teşvik ve teveccühleriyle rubai vadisinde emin adımlarla yürümemi sağladı. Sonunda lütfedip beni "rubainin son ustası" ilan etti. Bu elbette ki büyük iltifattı benim için. Biraz espriyle süslersek İsmail Dümbüllü'nün kavuğu nasıl Münir Özkul, Ferhan Şensoy ve Rasim Öztekin'in başlarından Şevket Çoruh'a ulaşmışsa rubai kavuğu da Yahya Kemal, Ârif Nihat ve Bekir Sıtkı'dan bana ulaşmış oldu. Omuzlarıma yüklenmiş büyük bir sorumluluktu. Ömrüm oldukça rubaiyi lirik çizgiye yakın bir söyleyişle ve arı duru bir Türkçeyle sürdürmek istiyorum. Bir gönül borcu bu. Aruzu kullanıyorum ve rubai yazıyorum diye eskimiş, tamlamalarla içinden çıkılmaz bir hâl almış uydurma bir dil kullanamam. Anadilime saygısızlık olur. Türkçe bizim varlık sebebimiz. Âkif'in deyişiyle kutsallarımızdan biri. Bu hassasiyetle ustalarımın mirasına sahip çıkabilirsem ve onları temsil edebilirsem ne mutlu bana.

Rubai paylaşmak mı? Seve seve. Ancak paylaşmaya başlarsam derginizin sayfalarının yetmeyeceğinden endişe ederim. Dört bin rubaiyi temsilen rastgele dört örneği paylaşmamı hoş görür müsünüz?

Son Dize

Ey sevgili
gölgenle bugün diz dizeyim
Mümkün mü ki bin ipliğe
bir söz dizeyim
En son gazelin belki de son beytinde
Sen ilk dizesin
sevgili
ben son dizeyim

Denizle Hesaplaşma

Anlatsana
gurbetlere saldıklarını
Tenha gözetip
koynuna aldıklarını
Gündüz bize verdiklerinin
hepsini al
Gönder geri
bizden gece çaldıklarını

Hayret ve Aşk

Her yerde ve her şeyde
tükenmez konu aşk
Bitkinse yürek
kanla diriltir onu aşk
Evrende yaşanmış
yaşanan her neyse
Bitmez serüvendir
önü hayret sonu aşk

Anne Aydınlığı

Bir yaz günü
annem yıkamış karla beni
Şimdiyse
kıyaslamakta kuşlarla beni
Ben kendi karanlığımda
savruldukça
Yıldızlara komşu kıldı
ısrarla beni

Hocam sizin iki ayda bir e-dergi şeklinde yayımladığınız "Rubai Dergisi" var. Böyle bir çalışma daha önce olmadı herhâlde. Rubai Dergisi hangi ihtiyaçtan doğdu ve bu konudaki çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

Haklısınız. Bu, edebiyatımızda bir ilk. Öykü alanında çok sayıda tematik dergi çıktı. Bilim kurgu, polisiye öykü gibi dergilerle de karşılaştık. Şiir dergileri de yayımlandı ama sadece bir nazım şekli çevresinde böyle tematik bir dergi ilk defa yayımlanıyor. 2020'nin Ekim ayında ilk zihin egzersizlerimizi yaptık. Eski öğrencim, şimdi meslektaşım, çok iyi bir Türkçe öğretmeni, rubailer yazan iyi bir şair ve aynı zamanda tasarımcı/grafiker Ahmet Ziya Kahraman'la paylaştım bu düşüncemi. Heyecanla karşıladı. "Hemen başlayalım." dedi. Genel ağda yayımlanacak bir dergi olacaktı. Rubai üzerine kuramsal yazıların yer alacağı, eski yeni bütün rubai şairlerinin buluşma ortamı olsun istedik. 1 Ocak 2021'de ilk sayısını çıkardık. Hiç aksatmadan altı sayı devam etti ve bir yılı tamamladı. Doğrusu, bu bizi de şaşırttı. Bu kadar uzun soluklu olacağını ummamıştık. Amacımız bir farkındalık oluşturmaktı. Ritim alıştırmalarıyla rubaiyi çocukların dünyasına ulaştırmayı bile denedik. Galiba devam edecek. Nereye kadar, bilmiyorum. Dergi ilgi gördükçe ve beklentiler arttıkça sürdürmekte kararlıyız. Farklı bir bahçede gezinmek ve geleneğe özgü tatlar almak isteyen dostlara www.rubaidergisi.com soframız daima açık.

Değerli hocam, bizim her sayıda konuklarımıza sorduğumuz geleneksel hâle gelen bir sorumuz var. Sorumuz şu: En sevdiğiniz şair ve en çok sevdiğiniz şiiri hangisidir diye soruyoruz. Bu soruyu sizinle şöyle güncelleyelim: En sevdiğiniz şair ve en onun en çok sevdiğiniz rubaisi hangisidir?

Sevgiyi bir şair ve bir şiirle sınırlamak kolay değil. Kaldı ki benim, bir şairi sevmekten ziyade, şiirleri sevmek gibi bir tavrım var. Ama izin verirseniz Yahya Kemal, Ârif Nihat Asya ve Bekir Sıtkı Erdoğan ustalarımdan birer rubai okumak isterim.

Bir merhaleden güneşle derya görünür
Bir merhaleden her iki dünya görünür
Son merhale bir fasl-ı hazandır ki sürer
Geçmiş gelecek cümlesi rü'ya görünür

(Yahya Kemal Beyatlı)

Bir yerde ki rü'yalarım annemle dolar;
Çevrem -sanırım- ıtırla, çiğdemle dolar,
Tüy tüy nefesinden bilirim geldiğini,
Ruhum, yüreğim, odam o meltemle dolar!

(Ârif Nihat Asya)

Aşk olmasa can ülfeti, canan olamaz!
Din olmadan elbette ki iman olamaz,
Sensin derdim, meğerki sensin ilacım;
Ey dost yetiş, tıp bize derman olamaz!

(Bekir Sıtkı Erdoğan)

Sevgili hocam, yoğun çalışma temponuz arasında bize vakit ayırdınız, keyifli bir sohbet oldu. Çok teşekkür ediyorum. İsterseniz okurlarımıza söylemek istediğiniz son sözlerle söyleşimizi tamamlayalım.

Ben teşekkür ediyorum, sayfalarınıza beni konuk ettiğiniz için. Değerli okurlarımıza şiirle dolu, sağlıklı günler; Gergef Edebiyat dergimize de hayırlı, uğurlu, bol okurlu uzun bir ömür diliyorum. Şiiri hece, aruz, serbest; koşma, gazel, rubai gibi haricî unsurlarına takılmadan, şiir olduğu için sevelim, okuyalım, paylaşalım, vesselam.

KAN/AR/YA
Mustafa DOĞAN

Bahçendeki güllerle vedalaştım dün gece
Yaşamaktan yoruldum yemin olsun naz değil
Düğümlerini çözdü dilimdeki bilmece
Bu hicrana isyanım hâşâ itiraz değil
İmtihan dünyasıdır Hak kulunu sınar ya
Benim derdimi bilmez Lokman Hekim kanarya

Suretimdeki dağın heybeti yaralıdır
Rüzgârın saçlarını yamacıma sen getir
Ömür hüzzam faslında güftesi karalıdır
Bir hıçkırık busesi yüreğimi titretir
Dudağımdan dualar son arzuyu sunar ya
Sehpalar sır saklamaz çek ipimi kanarya

Yanmayı murat eden ateşi aşk saymaz mı?
Arzuhal sokağında umut kanımı döker
İnsan bunca yaşar da bir gün olsun aymaz mı?
Bir karınca misali susuz göle su çeker
Bahara küsmüş bağda tomurcuklar kanar ya
Çığlığıma çığ düştü gidiyorum kanarya

Kaderin köprüsüne infazımı bağladım
Aklımı aklamıyor cevapsız bin bir sual
Saklanıp gözlerimden gizli gizli ağladım
Sabır çekti sinemde içimdeki infiâl
Güneş gider ay gider gece göğe konar ya
Benim içimdeki ben beni bilmez kanarya

Sulara yön verirken, damlanın pusulası
Umutlar akıp gider bir melalin peşinden
Zehirli hançer gibi bu derdin heyulası
Kâbuslar inmek bilmez uykuların döşünden
Şahdamarım belki de bu/harımda yanar ya
Kılımı kıpırdatmam kır kalemi kanarya

SANA DENİZDİR KALBİM

Ertuğrul ÇOBAN

Aşkın dar boğazında ağına düşür beni,
Sımsıkı kollarınla sarmaktan bıkma sakın!
Gece gündüz, anbean, düşler bölüşür seni,
Sultan yaptığım güzel, dünyamı yıkma sakın!

Soğuk sıcağa düşman, kış baharı saklar da
Vuslata gidiş olmaz sevdasız ayaklarda.
Gece, sabrını sınar; gündüz, seni yoklar da
İlk cemreye aldanıp erkenden çıkma sakın!

Ebr-i nisan göz üste kararıp ağar şimdi,
Gözlerin ilkbahardır, ansızın yağar şimdi,
Kirpikler kurşunları üstüme sağar şimdi,
Aşk ile çek tetiği, korkarak sıkma sakın!

Bülbül, gülünden geçer; gül benzini soldurur,
Nergis boynunu büker, güle yaprak yoldurur,
Rüzgâr, yüzüne güler; belki seni doldurur,
Çiçeklerin hatrına bahçede kokma sakın!

Bilmem ki bakışların bu canıma kastı ne?
Pes, diyorum güzelim, gözlerinin restine.
Düşürüp zülüfleri gamzelerin üstüne
Âteşin şiir gibi ne olur, bakma sakın!

Alev alev dudağın kıskandırır güneşi,
Güneş ondan mı alır acep bunca ateşi?
Dünyada imkânsız da ahrette var mı eşi?
Sus, konuşma, söyleyip ruhumu yakma sakın!

Sen, cehennem üstünde cennete sıratımsın,
Sen; elmasım, mercanım, aşılmaz kıratımsın,
Sen, damarda can suyum; Sakarya'm, Fırat'ımsın...
Sana denizdir kalbim, gayrıya akma sakın.

BAZI AŞKLAR UYMAZ HER SAZA

Mustafa Erhan AK

- Sezai Karakoç Üzerine Notlar -

"Öyle bir Müslüman ki Marx da bilir, Nietzche de bilir. Rimbaud da bilir. Salvador Dali de sever. Nazım da okur."
Cemal Süreya

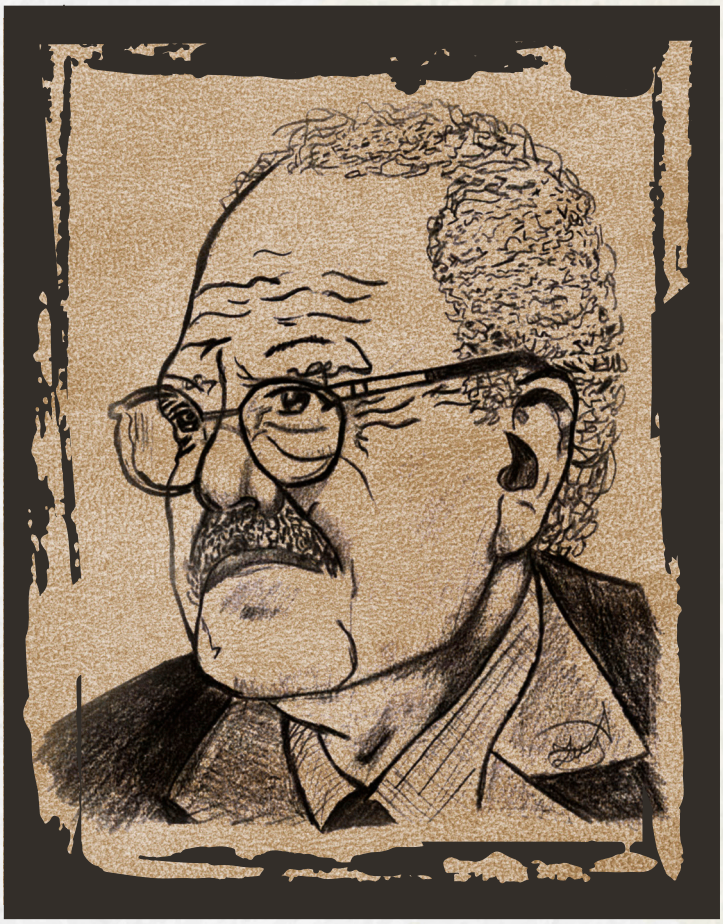

1933'te Zülküfül Dağı eteklerinde bulunan Diyarbakır'a bağlı Ergani'de dünyaya gelir Sezai Karakoç. Babası tarafından adı her ne kadar Muhammed Sezai konulsa da nüfus memurunun hatasından dolayı ağabeyinin adı verilir kendisine ve nüfus kayıtlarında adı artık Ahmet Sezai olarak geçer. Olanlar yalnızca bununla da sınırlı kalmaz. Soyadı Kanunu çıkınca baba Yasin Efendi, nüfusta ailenin eski adı olan Leventoğlu soyadını almak istediklerini söyleyince nüfus memuru bu soyadını alamayacaklarını, vereceği listeden seçmesi gerektiğini söyler. Bunun üzerine ailenin listeden uygun görüp seçtiği soyadı "Karakoç" olur.

Çocukluk yıllarında pek oyuncağı yoktur ama oldukça mutludur. Çevresinde atıl durumda olan ne kadar eşya varsa oyuncak yapmaya çalışır kendince, hatta komşu çocuklardan bir arkadaşıyla birlikte paslı bir demir parçasından yaptığı otomobili bile vardır.

Dört yaşında evlerinin bahçesindeki havuzda yıkanırken boğulma tehlikesi atlatır. Çok su yuttuğu için çevredeki kadınların müdahalesiyle hemen baş aşağı tutulur ve sonrasında kendine gelir.

Çocukluk günleri onun için bir rüya iklimidir adeta. Özellikle yaz geceleri bahçelerde ya da toprak olan damlarda yatmak ve sabah kuş sesleriyle uyanmak, çocukluk günlerine dair unutamadığı en güzel anlardandır.

Okula başlamadan önce büyüklerine ait ders kitaplarından okuma ve yazmayı kendi kendine öğrenir. Beş buçuk yaşındayken ihtiyat sınıfına alınır. O yıllarda birinci sınıftan önce gidilen bu sınıfta ne sandalye bulunur ne de masa. Sınıfın ortasında ayakta duran öğrenciler, bilardo masasını andıran ve içi kum dolu bir masanın etrafında kuma yazı yazarak alıştırma yapıyordur. Bu sınıfta fakat Karakoç, daha öncesinden okumayı söktüğü için kuma harf yazmak oldukça sıkıcı gelir ona. Onun bu durumundan haberdar olan okul müdürü imtihan yaptığı Karakoç'u gösterdiği başarıdan dolayı direkt birinci sınıfa aldırır.

Babası Yasin Efendi zaman zaman eş dost ziyaretine gittiğinde onu da yanında götürür. Burada yorgan ve yastıkların koyulduğu yüklüğün üzerine çıkan şair, kendisini dinleyenlere ders kitaplarından ezberlediği şiirleri okur.

Zihninin erken uyanışı ilkokul yıllarıdır. Oyunlara fazla katılmadığı gibi oyun tutkunu da değildir. Oyun tutkusu onda yerini okumaya bırakır. Okumak onun için ayrı bir zevktir. Evde saatlerce kitap okuduğu olur.

Savaş, kıtlık ve yoksulluğun hüküm sürdüğü yıllarda ailesinin de olanakları çok kısıtlıdır. Soğuk kış günlerinde evine oldukça uzak olan okula gitmek için yarım metreyi geçen karda bata çıka gider ceketsiz ve paltosuz.

Bayramlarda ve müsamerelerde şiirler okur. Daha ilkokuldayken bir müsamerede Ahmet Hikmet Müftüoğlu'na ait "Yeğenim" adlı monoloğu etkili bir şekilde okuması kasabada büyük ses getirir. Herkes ondan söz eder.

Bir okuma kitabından Osmanlı Türkçesini kendi kendine öğrenir. Asıl ilginç olan ise seviyesinin üstünde sayılabilecek hacimli eserlerden; İslam Tarihi kitabının iki cildini, Ziya Paşa, Mehmet Akif, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp ve Süleyman Nazif gibi sanatçıların yazılarını, şiirlerini okur sürekli.

Sağ elle yazmasına rağmen elinde ve ayağında çıkan, yöredeki çocuklarda sıklıkla görülen şark çıbanından dolayı sol elle de yazmaya alışır.

Ortaokul ikinci sınıfta Türkçe öğretmeni daha yazdığı ilk kompozisyonda onu sırasında ayağa kaldırıp "Bu arkadaşınıza iyi bakın, ilerde..." diyerek övgü dolu sözler sarf eder. Hatıralarında bu konuya değinirken övgü dolu sözleri ifade etmekten bile kaçınır.

Lise yıllarında Namık Kemal hakkında bir konferans vermesi ve Hürriyet Kasidesi'ni ezberden okuması sonucu herkesin takdirini kazanır. Üç ders boyu anlattığı halde Namık Kemal konusunu bitiremeyen Karakoç, edebiyat öğretmeninin "Bu kadar yeterli" demesiyle ancak sonlandırır konuşmasını. Ders öğretmeni yazmasına, konuşmasına ve bilgisine hayran olduğu Karakoç'u üç yıl boyunca sözlü sınava bile kaldırma gereği duymaz. Onun bu özelliklerine hayran olan yalnız edebiyat hocası değildir elbette. Beden eğitimi hocası da onun şanına layık bir lakap da buluverir ve artık o isimle çağırır Karakoç'u: Koca Filozof.

Okul yıllarında birçok klasik eser ve dergi okur, fırsat buldukça dergileri takip eder. Bir reklam afişiyle çıkacağını öğrendiği ve Necip Fazıl'a ait olan Büyük Doğu dergisinin de sabırsız bekleyeni olur. Çünkü Büyük Doğu dergisi, o yıllarda içinde sakladığı ve ruhunda mağdur bir düşünce gibi gördüğü İslam'ın yükselen canlı ve yeni bir sesi olacaktır ona göre. Büyük Doğu'nun çıkmaya başladığı yıllarda bir davanın sesi olarak gördüğü bu dergiye mektuplar yazar. Yatılı okullarda geçen öğrencilik yıllarında okuyan, yazan, düşünen biri haline gelen Karakoç, bir gün kendisini denemeye karar verir ve yazdığı "Sabır" adlı şiiri "Mehmet Leventoğlu" imzasıyla Büyük Doğu dergisine gönderir. Şairin gönderdiği bu şiir 300 şiirin arasından seçilerek dergide yayımlanır. İlk kalem tecrübelerinden sayılan bu şiiri Karakoç, kitaplarına almadığı gibi aklında kaldığı kadarıyla ifade eder hatıralarında.

Yeter
Bunca sabır
Kır
Hududu
Mehmedim!
Kader
Dokudu
Kilim;
Ser
Odaya!
İlim:
merdiven daya
çık aya
İman:
al eline bastonu
sonu
sonsuza yürü
sürü sürü
putları kıra kıra
var (Var)a.

Liseden mezun olduktan sonra aklında felsefe okumak vardır. Babasının istediği ise ilahiyat bölümünde okumasıdır. Her ne kadar bu fikre sıcak baksa da bir sorun vardır. Maddi imkansızlıklar içerisinde kıvranan ailesine yük olmak istemez. Bunun için de burslu olarak okumak için Siyasal Bilgiler Fakültesinin imtihanlarına girmeye karar verir ve sınavı kazanır. Kazandığını öğrendiğinde kaydını yaptırmak için arkadaşlarından borç para alarak gider Ankara'ya.

Siyasal Bilgiler Fakültesinde okurken birinci sınıfta ailesini şaşırtan ilginç bir mektup yazar. Nişanlanmak istediğini ve bunun için ailesinden onay beklediğini yazar. Ev halkı olumsuz bir yanıt verince de bu düşüncesinden vazgeçer. Hatıralarında, ailesinden gelen bu kararın oldukça isabetli bir karar olduğunu ifade eder. Evlilik konusunu bir daha açmayan Karakoç, ömrünün sonuna kadar da evlenmeyi düşünmez.

Fakültenin ikinci sınıf öğrencisiyken 19 yaşındadır ve bir dönem fırtınalar estiren, dillerden düşmeyen, elli yıl gibi bir süre fotokopi ve değişik yollarla çoğaltılan ünlü "Mona Roza" şiirini yazar. Şiiri tamamladıktan sonra arkadaşlarına da okur ve şiir çok beğenilir. Çevresindekiler ısrarcı davransa da şiiri yayımlamayı pek düşünmez. Okulun düzenlediği bir kır gezisinde büyük ısrarlar sonucu Karakoç, arkadaşlarını kırmayarak "Mona Roza" şiirini okur. Şiiri çok beğenen bir üst sınıf öğrencisi Karakoç'tan bu şiirin metnini ister. Bu istek üzerine şair, şiiri üst sınıfta okuyan öğrenciye verir vermesine fakat şiir

Hisar dergisinin yöneticilerine kadar ulaşır ve şiir Sezai Karakoç'tan habersiz olarak bu dergide yayımlanır. Şiirde bulunan akrostişten dolayı hakkında birçok söylentiler üretilen bu şiir sağ kesimden olsun sol kesimden olsun birçok kişi tarafından sürekli okunur. En çarpıcı örnek de ünlü oyuncu Yılmaz Güney'in bu şiiri basın önünde bizzat dile getirmesidir. Nebahat Çehre ile boşanacağı haberi üzerine bir film setinde kendisiyle röportaja gelen gazetecilere Yılmaz Güney: "O benim Mona Roza'm" dır diyerek bu şiirden bir bölüm okur.

Üniversite yıllarında okul bursunu kırdırıp Üstad Necip Fazıl'a verir. Kendisinden borç isteyen Necip Fazıl'a cebindeki parayı son kuruşuna kadar verir. Bu sefer kendi aç kalınca artık üstadın yanına maaşının yarısı kadar bir parayla gider, diğer yarısını da kendi geçimi için kullanır. Cemal Süreya'ya göre onun hayattaki tek hilesi de budur.

Üniversite yıllarında Cemal Süreya yakın dostudur fakat ilerleyen yıllarda Cemal Süreya'nın ona ait bir şiiri kendisinden habersiz, özellikle görüşlerine zıt olan bir dergide yayımlaması Sezai Karakoç'u çok öfkelendirir. Olaydan sonra Cemal Süreya'ya çok ağır bir mektup yazar. Mektubu postaya verir fakat mektup birkaç gün sonra geri gelir. Sebebi de şairin kızgınlıkla adresi eksik yazmasıdır. Bu sefer mektubu biraz daha yumuşatarak yeniden yazar ve yollar. Daha ileriki yıllarda bu iki dostun arası başka sebeplerden de açılır. Yollarının ayrıldığı bir gün Sezai Karakoç'u ziyarete giden Cemal Süreya, Sezai Karakoç'un : "Randevusuz gelemezsin" sözlerine muhatap olur.

Üniversiteden sonra memuriyet aklında olmasa da mecburen Maliye Bakanlığında çalışmaya başlar. Bu mecburiyet ona ileride istifayı da getirir. Görevde olduğu yıllarda Necip Fazıl'ın büyük Doğu dergisinde de sanat – edebiyat sayfasını yönetir fakat Karakoç, memuriyeti için sakıncalı bulduğu bu durumu Necip Fazıl'a bir şekilde iletir. İsteği en azından takma bir isimle yazmaktır fakat bu isteği gerçekleşmez. Yönettiği sayfada adı açıkça yer almaya devam eder. Yine derginin ilgili sayfasını yönettiği yıllarda bir gün kendisinden habersiz bir şiirin sayfaya konulmasına itiraz eder ve yazı işleri müdürüyle tartışır. Olay Necip Fazıl'a kadar gider gitmesine fakat konu Necip Fazıl'a yanlış aksettirilir. Olayın ertesi günü Necip Fazıl'ı suratı asık gören Karakoç, olaydan haberdar olduğunu anlar. Bir ara Karakoç'a: "Yazı işleri müdürüyle aranızda tartışma olmuş." deyince Karakoç : "Maalesef öyle oldu." der. Necip Fazıl, daha ne olduğunu sormadan: "Sen onlara Necip Fazıl Bey'e söyler, sizi buradan attırırım." demişsin deyince Sezai Karakoç'un morali bozulur. Çünkü bunu söyleyecek biri değildir ve üstadı kendisini biraz olsun tanıyorsa böyle bir şey söylemeyeceğini de bilir düşüncesindedir. Bunun üzerine Necip Fazıl'a: "Onların bu sözüne inandınız mı?" diye sorunca Necip Fazıl: "Söylemiş olabilirsin." der. Üstadından bu sözleri duyan Karakoç çok üzülür ve uzun bir müddet de gazeteye uğramaz. Uzun bir zaman da Necip Fazıl'la konuşmaz. Necip Fazıl ile görüşmediği yıllarda bu sorunla beraber bir de borç hadisesi çıkar ortaya. Necip Fazıl'ın Sezai Karakoç'u kefil göstererek çektiği para ödenmeyince borç Sezai Karakoç'un üzerine kalır. Zor duruma düşen şair, ailesinin biriktirdiği paranın üzerine maaşını da ekleyerek borcu zor da olsa kapatır.

İlk göz ağrısı kitabı Körfez'in hazırlandığı 1959 yılında Karakoç ölümden döner. "Sirkeci İnfilakı" olarak da anılan bu olayda Meserret Kıraathanesinde oturup kitabın sayfalarıyla meşguldür. O esnada kıraathanenin karşısında bulunan Tan Matbaasında bir patlama meydana gelir. Patlama o kadar şiddetlidir ki Sirkeci'de hemen hemen bütün dükkânların camları kırılır. Meserret Kıraathanesinin içinde dört, kapısının önünde ise yedi kişi hayatını kaybeder. Sezai Karakoç'un arkasını dönük olduğu duvardaki aynalar üzerine düşer ve yaralanır. Bu olaydan sadece sol avuç içinde hilal şeklinde küçük bir iz kalır. Olaydan bir gün sonra olay yerine pardösüsünü almaya giden Karakoç, ortaya saçılan ve kimisi itfaiyenin suları altında kalan şiir kitabının sayfalarını bir bir toplar.

Şiir Sanatı, Diriliş gibi dergileri çıkaran, Yüce Diriliş Partisi adıyla siyasete de atılan Sezai Karakoç'un mizacına yönelik en dikkat çeken özelliklerinden biri, düzenlenen ödül törenlerine katılmayışı ve kendisine verilen ödüllerin çoğunu reddetmesidir. Sanatını bir gösteriş unsuru olarak kullanmayıp sade bir yaşamı tercih eden Karakoç, bir fotoğrafının dahi çekilmesine müsaade etmez. Kendisiyle röportaj yapılmasına, kitap imzalamaya hiç sıcak bakmaz. Bu amaçla ofisine gelenler muradına eremeden elleri boş dönerler hep. Kendisine, çocukları için tavsiye olarak ne önerirsiniz diyenlere "Klasikleri okusunlar." cevabını verir.

Hayatı boyunca İslam'ın yeniden dirilişi için uğraşan ve kendisini bu dirilişin bir işçisi olarak gören Sezai Karakoç'un Türk edebiyatında çok önemli bir yer teşkil ettiği muhakkak. Onu burada anlatmak için

kuracağımız her cümle ya da kaleme alacağımız her yazı elbette ki bir şekilde eksik kalacaktır. Onun gibi çok yönlü bir şahsiyetin daha iyi anlaşılabilmesinin ancak eserlerinin okunmasıyla mümkün olacağı kanaatindeyim. Aşkı her saza uymayan üstadın hatırasına hürmetle...

Mekânı cennet olsun...

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

Turan Karataş, *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç,* İz Yayıncılık, 3. Baskı, İstanbul 2019

Sıddık Akbayır, *Yoktur Gölgesi Türkiye'de Sezai Karakoç*, Turkuvaz Kitap Yayıncılık, İstanbul 2013.

Sıddık Akbayır, *Bir Fotoğrafınız da Bende Kalmış*, Akçağ Yayınları, Ankara 2008.

Sıddık Akbayır, *Monna Roza Kuşağı Bir Kuşağın Gölgesinde*, Mızmız Dergisi, Sayı 12, S..4-9

Sevil Türkyılmaz, *Sezai Karakoç Düşüncesinde İnancın Bireysel ve Toplumsal Yansımaları* , (Yüksek Lisans Tezi) Gümüşhane Üniversitesi, Temmuz 2021.

Cihan Aktaş, *Hoşsohbetti Herkesle İlgilendi*, Yenişafak – Kitap. 15 Aralık 2021

Hasan Ali Servi, *Sezai Karakoç'un Diriliş Fikri ve Medeniyet Anlayışı* (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Temmuz 2021.

Murat Davan, *Sezai Karakoç'a Göre Aşk ve Varoluş* (Yüksek Lisans Tezi) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Aralık 2019.

YEDİ KİLİM BİR DESEN

Ali PARLAK

Gül kokar Anadolu'm; yedi kilim, bir desen.
Sensin tek sevdiceğim; ay yıldızım, bir de sen.

Feda olsun yoluna kanım, kemiğim, etim...
Selam sana ey yurdum, merhaba memleketim.

Toplu vurur yürekler, bir söylenir adımız.
İkiliği haz etmez, birliktir muradımız.

Tefrika yaklaşamaz hayalime, düşüme
Kardeşlik aşılarım husumetin döşüne.

Kurtlar kuşlar heceler, sevdamın öyküsünü.
Yer gök terennüm eder, kardeşlik türküsünü.

İzmir benim, Muş benim; Malatya, Burdur benim
Cennet yurdum Türkiye'm, hayalim budur benim.

Bitlis'te beş minare, Bursa'da bir türbeyim.
Ayasofya'da dua, Mevlana'da tövbeyim.

Hacı Bektaş-ı Veli uhuvvetten beslenir,
Miskin Yunus susarsa, Karac'oğlan seslenir.

Bingöl'deki çobanın kavalıyım, sazıyım
Olmasın soğan ekmek aç kalmaya razıyım.

Ağrı'dan Edirne'ye güneş gibi doğarım.
Tutarım yakasından kin, nefreti kovarım!

Hoşgörü anahtarım, muhabbet dilde virdim.
Husumetin yönünü tebessüme çevirdim...

Ter kokar Çukurova, ağıt yakar Tendürek.
Sevinçte tasada bir, Anadolu'm tek yürek...

Uşak'ta kilim dokur, Hatay'da dinlenirim.
Adana'da kaynarım, Rize'de demlenirim.

Hayranım Bandırma'ya, Manyas'ta kuş sesine.
Elazığ'ın Gakkoşu, Aydın'ın efesine...

Trabzonlu Dursun'un duruşuna hayranım
Giresun'da fındık, çay; Susurluk'ta ayranım.

Yer altında ışıldar kömür karası gözler,
Zonguldak'ta analar evlat yolunu gözler.

Urfa'nın ceylanları gözleri de sürmeli,
Yozgat sürmelisini Van Gölü'ne sürmeli.

Adıyaman'da çocuk, Kayseri'deki gencim
Nemrut'tan Erciyes'e yankılanır sevincim.

Evliyalar diyarı her şehri, her yöresi
Karşılıksız sevmektir kardeşliğin töresi.

Hasankeyf Kalesi'nden Ihlara Vadisi'ne,
Türküler bestelerim kardeşliğin üstüne.

Olanca heybetiyle Diyarbakır surları
Her taşına nakşolmuş asırların sırları.

Rumeli Hisarı'nın sıvasıyım, harcıyım.
İstanbul'un göğünde kardeşliğin burcuyum.

Ne betonum ne mermer; aşk ekili toprağım.
Muhabbetle yeşerir; köküm, dalım, yaprağım...

Bereket yağar gökten, mâveradan ilhamla
Kardeşliği mayalar yere düşen her damla

Bir duvarda bin tuğla bin tuğlada bir benim
Ayan beyan ortada, tuğladaki sır benim

Seksen milyon bedene bir yürek sığdırırım
Dost yüklü bulutlardan kardeşlik sağdırırım

Yağmur kardeşçe yağar, dökülür üstümüze
Rüzgârlar eşlik eder asırlık türkümüze...

Gökte gökkuşağıdır, nakış nakış elbisen.
Kardeşliğin formülü; yedi kilim, bir desen.

BARIŞ VE KARDEŞLİK TÜRKÜSÜ

M. Nihat MALKOÇ

Habil'in torunuyuz, Kabil anlamaz bizi
İnsanlık gönderinde allarımız var bizim
Kardeşlik ikliminde bahar eyledik güzü
Menzili barış olan yollarımız var bizim

Allah bir, Muhammed bir, selâmettir ahiri
Dostluğa omuz verir bu dünyanın mahiri
İnsanlık bir Zühre'dir, bizler onun Tahir'i
Bir eşkinden bin veren dallarımız var bizim

Muhabbet deryasında arınırız kirlerden
İstikamet alırız; Hak yoldaşı pirlerden
Hakikate ram olan, uzak durur şerlerden
Peteğimizden sızan ballarımız var bizim

Güneşin doğduğunu, görmeyenler bilemez
Gönüller bir Kâbe'dir, girmeyenler bilemez
Hakikatin sırrını, ermeyenler bilemez
Yunusça, Mevlânaca hâllerimiz var bizim

Sevgiye inanırız, nefreti taşlarız biz
Hakikat göklerinde uçuşan kuşlarız biz
Bu selâmet yurdunda bir ömür kışlarız biz
Kardeşliğe uzanan kollarımız var bizim

Âdem ortak atamız, ayrı gayri bilmeyiz
Düşeni kaldırırız, ağlayana gülmeyiz
Hakikat düşmanının oyununa gelmeyiz
Sevgiye geçit veren bellerimiz var bizim

İnsanlık bir elmadır, kadın öbür yarısı
Can yumurta misali, kadın onun sarısı
Bu dünya bir kovandır, kadın ana arısı
Başka il'e benzemez illerimiz var bizim

Sevgiye ulaşmayan yollardan uzağız biz
Kenetlenmekten aciz kollardan uzağız biz
Barışa inanmayan kullardan uzağız biz
Hakikati söyleyen dillerimiz var bizim

Sabrı musibetlere gem eyleriz bir ömür
Sevgiyi gönüllere dem eyleriz bir ömür
Aşkı kör karanlığa şem eyleriz bir ömür
Gönül bahçelerinde güllerimiz var bizim

İZ DÜŞÜM (Öykü)

Kiraz BAYRAM

İnsanlarla ve kendimle boğuştuğum yorucu bir günün ardından ofisimden çıkmak üzere hazırlandım. Çantamı ve arabamın anahtarlarını masanın üzerinden alarak usulca kapıya yöneldim. Kapının üzerindeki anahtarı da aynı usullukla elime alarak dışarıya usul bir adım attım ve yine usulca çevirdim anahtarı dışarıdan tam üç kez. Asansörü kullanmak istemedim. Merdivenlere yöneldim ve usulca korkuluklardan tutunarak teker teker indim merdivenlerden. Yorgunluk değildi beni usullaştıran. Zihnim ve gönlümdü. Merdivenleri sokağa ulaştıran koridora gelince duraksadım. Son baharın son demlerini yaşıyordu dünya. Yağmur yağıyordu. Yukarı çıkıp şemsiyemi alıp almamakta tereddüt ettim bir an. Üşendim sonra bunu yapmaya. Zira son enerji kırıntılarını kullanıyordum bedenimin. Dermanım yoktu geri dönecek ve zaten araba ile gideceğimden geri dönmedim. Ayaklarım iyice yavaşladı, eşikten dışarı adım attığımda tekrar duraksadım. Hapsolduğum beton duvarlardan kurtulunca ilk işim derin bir nefes çekmek oldu içime. Soğuk havanın ciğerlerimde yarattığı tesir biraz toparladı zihnimi. Cadde ile birleşen merdivenleri inmeden sol omzumla binanın duvarına yaslanarak ellerimi göğsümde kavuşturdum ve sağ bacağımı sol bacağımın önünde çizmemin burun ucuna basarak konuşlandırdıktan sonra beklemeye başladım. Başımı kaldırarak göğe baktım. Yağmurun sesini duyuyordum sadece. Yıldızsız, lacivertimsi gökyüzüne benim gibi usul ve yorgun asılmış olan ay dede ile çocukluğumdan kalan ***"ay dede ay dede, senin evin nerede"*** tekerlemesi ile selamlaştım. Gülümsedim ve ardından yine yeryüzüne dönüverdim. Islak caddeler şehrin albenili, renkli ışıkları altında soğuk yüzlerinden sıyrılmış, yetenekli bir ressam elinden çıkan tablolar gibi göz almaktaydı. Sarı, mavi, kırmızı, yeşil ve turuncular raks ediyordu boş buldukları ıslak caddelerde. Yağmur yer yer su göletleri oluşturmuştu asfaltın çukur kısımlarında. Islak zemine yansıyan gölgeler, renkler ve ışık huzmeleri... Suluboya ile henüz boyanmış daha boyası kurumamış bir tuvali izliyordum sanki. Otomatik olarak zihnime kaydettim görüntüyü yağmurdan öncesi ve sonrası olarak. Ortalık sakindi. İnsanlar mecburi mekânlara sığınmışlardı ıslanmamak için. Yağmur da bencil diye düşündüm. Eşsiz manzarasını kimseyle paylaşmıyor. Birkaç çatlak ses ilişti kulağıma. Gözlerimi çevirip baktığımda tenha caddenin dar kaldırımında üşüdükleri için olsa gerek birbirleriyle sıkı sıkıya kol kola girmiş iki genci bana doğru yaklaşırken gördüm. Yüksek sesle konuşuyorlardı ama ne dediklerini anlayamıyordum. Sallana sallana yürüyorlar, bedenleri yürürken ritmik hareketlerle öne doğru eğiliyor ve kalkıyordu. Ağızlarından nefeslerinin ince buğusu sızıyordu. Tam önümden geçerken bir kahkaha patlatarak yine ritmik hareketlerle uzaklaştılar göz hapsimden. Onların arkasından nereden geldiğini anlamadığım bir sigara kokusu sardı benliğimi. Başında hırkasının kapüşonu olan ve elleri ceplerinde bir adam daha geçti önümden hızlıca. Uzaklaşana kadar gözlerimle takip ettim. O da gittikten sonra cadde boşaldı. Gözlerimi kapadım. Islak asfaltla buluşan arabaların tekerleklerinden fışkıran su ve korna sesleri dışında ses yoktu şimdi. Ne kadar bir müddet bu halde beklediğimi bilmiyorum.

-Hanımefendi, iyi misiniz?

Gözlerimi açtığımda, aynı iş hanında zaman zaman gördüğüm fakat adını bilmediğim bir adam vardı karşımda. Hayret dolu gözlerle bana bakıyordu. O an benden beklenmeyecek bir çeviklikle toparlanarak:

-İyiyim, iyiyim. İyi akşamlar.

Deyiverdim telaşla ve başka bir şey sormasına fırsat vermemek için merdivenlerden aynı çeviklikle inerek cadde üzerine park ettiğim arabama yöneldim. Merdivenlerden inerken:

-Size de iyi akşamlar,

Sözü çalındı kulağıma. Adamın ses tonunda şaşkınlık vardı. Arkamdan merakla baktığını hissedebiliyordum. Kontağı çevirirken hâlâ kapının önünde beni izlediğini gördüm. Mahcup gülümsedim. Göz göze gelince arkasını dönerek içeri girdi. Yolun boşluğundan faydalanarak hızla uzaklaştım oradan.

Arabamı eve doğru sürmeye başladım. Annem enfeksiyon kapmıştı ve hastanedeydi birkaç gündür. Durumu iyiydi ve iyiye gidiyordu ama doktoru tedbiren birkaç gün daha kalmasını istemişti hastanede. Eve uğrayıp üzerimi değiştirdikten sonra yanına gidecektim. Bu akşam refakatçi olma sırası bendeydi. Babam:

-Sen gitme, ben kalırım bugün de annenin yanında.

Dese de kabul etmedim nedenini bildiğim bu teklifi. Akılları sıra evde bulunan ve aramın iyi olduğu halamla beni baş başa bırakarak bir türlü öğrenemedikleri havadisleri almaya çalışacaklardı. Bunun farkındaydım. Lakin oldum olası sevmezdim olan bitenimi anlatmayı. Yüzleşmeye de hazır değildim ekip biçtiklerimle. Belki bu yüzden köşe bucak kaçıyordum herkesten, sormasınlar diye. Evin bulunduğu sokağa geldiğimde motoru durdurarak birkaç dakika sessizce oturdum koltukta. Sanki üzerime bir ağırlık konmuştu da onun altında eziliyor, kalkamıyordum. Islak caddeye gözlerimi dikerek yine usulca düşüncelere daldım. Cep telefonumun mesaj sesiyle saatin farkına vararak sıyrıldım daldığım düşüncelerden ve ani bir kararla arabamı çalıştırarak hastaneye doğru yola koyuldum. Eve girmek içimden gelmemişti. Kapıdan içeri girdiğimde soru dolu gözlerle bana bakacaklar, müneccimlik yaparak yüzümden halimi anlamaya kalkışacaklar ve yeniden beni bu akşam evde kalmaya ikna etmeye çalışacaklardı. Hiç çekecek halim yoktu bu ritüelleri. Yağmur ve benden içerideki benle kat etmeye başladım mesafeleri.

Evin ilk ve son çocuğuydum. Annem ve babam evliliklerinin ardından bir müddet çocukları olmasını beklemişler ve sonunda muratlarına ermişlerdi. Uzun bir hasret ve tedavi süreci ardından doğduğum için üzerime titrenmiş, el bebek gül bebek büyütülmüştüm. Elim sıcak sudan soğuk suya değmemiş, bir isteğime hayır denmemişti. Özellikle babam tarafından oldukça kollanmış, sarılıp sarmalanmıştım. Beni koruyup kollayan, el üstünde tutan tavırları yanında telkinleri de hiç bitmiyordu. Ben dünyanın en güzel, en akıllı kızıydım. O'nun dünyadaki ***"tek"*** varlığıydım. İyi bir tahsil görerek büyüyecek, işlerinin başına geçecek, kimseye ***"eyvallah"*** etmeyecektim. Babamın zaaflarını fark ettikçe tahtının sarsılmaz sağlamlığını idrak eden her insanoğlu gibi bunu çıkarlarım doğrultusunda kullanmaya başladım. İsteklerim, şımarıklıklarım, bencillik ve kaprislerim gittikçe artıyordu. Annem, bu durumu pek benimsemiyor, sonumdan endişe ediyordu fakat babam itirazları asla kabul etmiyordu. Artık karı–koca tartışmalarının öznelerinden biriydim. Büyüdüm ve evin tek ve asi ve bencil çocuğu oldum. Yapılacak dediğim ne varsa yapılacak, gidilecek dediğim yere gidilecek, durulacak dediğim yerde durulacaktı. Aksinin kabili mümkün değil. Yalnız benim dünyam vardı merkezde. İsteklerim olmadığında kıyametleri koparıyor, dünyayı onlara dar ediyordum. Zamanla hatalarını asla kabul etmeyen, kimseden fikir almayan, başkalarının ne düşündüğünü, ne hissettiğini kolay kolay umursamayan bir benlik geliştirdim. İnsanlarla ve hayatla uzlaşmaz bir yarış içindeydim. Bu tavırlarım yüzünden arkadaşlarımı da zamanla kaybediyordum fakat asla umursamıyordum çünkü ben akıllıydım, babamın tek varlığıydım ve haklıydım!

Annem, bana bu hallerimden ötürü kızdığı zamanlarda;

-Vallahi usandım,

Diyerek iki eliyle birden yaka silker;

-Seni alacak adamın vay haline. Ocak söndürürsün ocak!

Der, döner arkasını giderdi yenilgiyi daima kabul ederek. Karşımdaki kim olursa olsun pabuç bırakmaz, alttan almazdım kolay kolay. Hiç kimseye, hiçbir konuda yenildiğim olmazdı. Her zaferimde biraz daha kendimle gurur duyar, kibirden kulemi yükselttikçe yükseltirdim büyük bir zevk duyarak. Fakat artık yenilmiştim. Başlarda oldukça hoşuma giden, gururumu okşayan üstünlük ihtirasımın bir gün beni tüm zerrelerime varıncaya kadar kıskıvrak yakalayan bir ıstırabın müsebbibi olacağını hiç bilmiyordum.

Son olanlar benim ilk yenilgimdi. Yenilmiştim ve hazmedemiyordum. Nişanlımdan ayrılmıştım. Haftalardır ağzımı bıçak açmıyordu. Aslında ağlamak, haykırmak ve rahatlamak istiyordum ama gururumdan susuyordum. Beni nasıl terk ederdi? Bunu kabul etmek ağırıma gidiyordu. Eski neşem gitmiş, ruhsuz ve öfkeli dolaşıyordum ortalıkta. Farkındaydım beni mutlu etmek için etrafımda ilan edilen hummalı seferberliğin! Ama yetmiyordu çabalar gönül sızımı durağanlaştırmaya. Ruh dünyam halden hale geçiyordu. Öfkemin dindiği, yüreğimdeki demir perdenin kalktığı zamanlarda ona hak veriyor; kibrimin, bitmeyen isteklerimin, kaprislerimin, bencilliğimin onu bezdirdiğini anlıyor ve kabul ediyor, pişmanlık duyarak af dilemek istiyordum. Fakat hemen ardından yıllardır benliğime sıkı bir örümcek ağı gibi ilmek ilmek örülen kibir ağımın kuvvetli pençesine düşüyor, yüreğime o demir, soğuk perdeyi yeniden indiriyor ve ondan nefret ediyordum. Aklıma son söylediği sözler geliyor, öfke beynime hücum ediyordu.

- Sen sevmeyi bilmiyorsun.

Demişti bana. Üstelik bunu o kadar sakin yapmıştı ki kızamamıştım bile. Daha evvel sebebi bilinmeyen bir hastalığı teşhis eden bilge bir doktor hükmündeydi. Her zamanki gibi ağır başlıydı, kavga

etmiyordu, bağırmıyordu, küçümsemiyor, hakaret etmiyor, yargılamıyordu. Nefretle intikam almaya çalışmıyordu. Öyle olsaydı belki bu kadar canımı yakamayacaktı. Benim de bilmediğim gizli bir hakikatle yüzleşiyor, beni de yüzleştiriyordu.

"Sen, sevmeyi bilmiyorsun!" yankılanıyordu beynimde başını hatırlayamadığım bir şarkının aklımda kalan nakaratı gibi. Kan beynime hücum ediyordu bu anlarda. O, kim oluyordu da bana sevmeyi öğretmeye kalkıyordu? Ben ki gençtim, akıllıydım, güzeldim. İyi bir tahsilim ve güzel bir işim vardı, yetenekliydim. Elimi sallasam ellisi iken onu kendime "eş" seçmiştim. Daha ne istiyordu? Kendisi bilir, kimsenin ardından ağlayacak değildim. Bana insan mı yok? Yağmur hızlanmaya başlamıştı. Sileceklerimi çalıştırdım ve radyoyu açıp akışına bıraktım. İlk duyduğum şarkıya eşlik etmeye başladım. Bir süre sonra sesleri duyuyordum ama sözlerle bağım kopmuştu.

Hastaneye vardığımda annemi yatağında uyurken buldum. Canıma minnet! Zira ne konuşacak mecalim var, ne dağarcığımda sözcük... Lambaları kapalı olan oda, koridordan süzülen ışıklarla loş bir havaya bürünmüştü. Usulca pencereye yöneldim, odanın loş havası caddeleri de sarıp sarmalamıştı. Yağmur hapsinde idi hâlâ sokaklar. Üç beş insan dışında kimsecikler yoktu. Tek tük gelip geçenleri izlemeye başladım. Yüzlerinde büyük şehirlerin insanlarına has aynı donuk, resmi ifadeler, hareketlerinde benzer edalar, tavırlarında benzer telaşlar vardı. Büyük şehirlerin baş döndüren hızıyla kaynaşan tedirgin telaşlar... İçlerinde hiç farklı olan yok. Bir fabrikanın özenle ölçülüp tartılmış ürünleri gibi tek çeşitler adeta. Giyim-kuşamları, duruşları, yürüyüşleri, bekleyişleri, bakışları benzer. Birbirinin aynı, iç içe geçirilmiş matruşkalara benzettim onları. Gülümsedim. Tek farkları vardı birbirlerinden şu an: duyguları. Ruh halimden olsa gerek acaba mutlular mı diye düşünmeye başlamıştım ki duyduğum ayak sesleri ile düşüncelerimden sıyrıldım. Aynı odayı paylaştığımız fakat adını bilmediğim adam ile karısı girmişti odaya kol kola. Ellinin üzerinde yaşlarının olduklarını tahmin ediyordum. Birkaç gündür buradalardı. Adamın gündüzleri pek görünmeyip, akşamdan ortaya çıkması dikkatimi çekmişti. Kadın gündüz yalnız kalıyordu. Kendimden başka kimse ile bir arada olmak istemediğimden onları gördüğüme sevinmedim. Can sıkıntısıyla pencere önünden ayrıldım. Odada bulunan yıpranmış koltuğa bedenimi bırakarak izlemeye başladım hareketlerini. Kadın ayaklarını neredeyse sürüyerek, güçlükle yürüyordu. Adam, onun bıraksan devrilecek güçsüz ve sıska bedenini kollarıyla sımsıkı sarmış, kristal bir vazo taşır gibi özenle taşıyordu. Takatinin tükendiğini anladığı anlarda durup bekliyor, kadının adım atmasıyla vazifeye hazır harekete geçiyordu. Sonunda hedeflerine vardılar. Adam kadını yatağına yerleştirdikten sonra bana döndü:

-Hoş geldin kızım.
-Hoş bulduk,

Dedim ilgisizce.

-Biz de biraz yürüdük hanımla.
-İyi yapmışsınız.

Belki daha anlatacakları vardı ama dinlemek istemediğimden çantamda bulunan kitabı çıkardım. Okumaya çalışsam da zihnimi bir türlü toparlayamıyordum. Zaten dağınık olan dikkatim adamın karısıyla yaptığı konuşmalarla iyice dağılıyordu. Başımı okumaya çalıştığım kitaptan kaldırarak onlara doğru öfkeli bir bakış attım. Fakat gördüğüm manzara karşısında öfkem bir anda sönüverdi. Şaşkınlığa uğrayarak ilgiyle onları izlemeye başladım. Adam bir yandan kadının saçlarını tarıyor, bir yandan ona durmadan bir şeyler anlatıyordu. Oldukça seyrelmiş, ait olduğu beden gibi güçsüzleşmiş, tarak dişlerini bile doldurmayan, zahmetine değmeyecek bu birkaç ak, ince teli sevgiyle okşuyordu. Bir iki hamlede çabucak bitecek bir iş olmasına rağmen elinden geldiğince uzun tuttu. Seyrek ve dermansız saçları itina ile birleştirip bir tutam yaptı ve elindeki lastik toka ile tutturdu. Ardından kadının sırtını kontrol ederek terden ıslanmış olan geceliğini şefkatle değiştirdi. İşini bitirdikten sonra başka bir işe koyuldu. Bu defa yanı başında bulunan dolaptan çıkardığı meyvelerden soyarak kadına uzatıyordu. Kadın pek gönüllü olmadı yemeye. Bir iki kez kabul ettikten sonra kendisine yapılan ikramı artık ilgilenmedi. Yüzünde acımsı bir tat vardı. Dermanı tükenmiş olmalı ki uzanmak için birkaç hamle yaptı fakat başarılı olamadı. Adam hemen imdadına yetişerek kadını yine narin hareketlerle yatağına yatırdı ve özendiği bir eşyasını saklar gibi itina ile üzerini örtüp, kadını sarıp sarmaladı. Bunları yaparken bir yandan kadınla konuşmayı da ihmal etmiyor, gözlerinin içi gülüyordu. O'na karşı her işi özenli, itinalı idi. Hitabı dâhi daha evvel kimseden duymadığım bir zarafet barındırıyordu. Dünyanın en kutsal varlığına hitap eder gibi saygıyla ve içten *"Cancağızım"* diyordu. Adam ne kadar canlı ve hisliyse kadın o kadar güçsüz ve hissizdi. Onun neşeli ve istekli konuşmalarına karşın cansız, kısa cümlelerle, bazen başını sallayarak bazen ellerini açıp kapatarak güçlükle cevap veriyor bazen de sadece susuyordu.

Arada onu tersliyordu da! Uykuya dalana kadar çoğunlukla kendi kendine de olsa kadınla konuşmaya devam etti. Nihayet sesler kesilmişti. Adam şimdi susmuş sadece kadını seyrediyordu. Dikkatle bakınca yüzünü kuvvetli bir kederin kapladığını gördüm. Kederi, bedenine yavaşça yansıdı. Omuzları çöktü, başı önüne eğildi. Kaşları çatılıp, alnı kırıştı. Düşünceliydi. Az evvel neşe ile açılıp kapanan dudaklar sımsıkı kenetlenmiş, yanlarına iki sert çizgi yerleşivermişti. Odanın loş ışığı dahi perdeleyemiyordu çöken ruh halini. Ne düşündüyse başını iki yana umutsuz salladı. Cebinden çıkarıp gözlerini sildiği mendil ile bedenine yansıyan sessiz kederini dışarı döküverdi. Ağlıyordu, mendilini dudaklarına sıkıca bastırarak için için ağlıyordu hem de. Belli ki kimse ile değil mendili ile dertleşiyordu. Onun gizemi ilgimi çekmiş beni kendi dünyamdan koparıvermişti. O da benim gibi yaralıydı. Dokunmuştu bana sessiz, gizlenerek ağlayan hali. En ufak meselelerde bile ortalığı birbirine öfkeyle katan biri olarak bu sessiz haykırış tuhaf gelmişti. Hıçkırıklarını içine gömen neydi? Normalde asla üzerinde duracağım bir mesele olmamasına rağmen allak bullak oldum. Sessizliği içimi sızlattı. Birine karşı yüreğimde ilk kez şefkat duyuyordum. Görmemek için yüzümü pencereye doğru çevirdim ama aklım ondaydı. Dayanamayıp tekrar döndüm. Mendil hala dudaklarındaydı. Kalkıp yanına gitmek, bir şeyler yapmak istiyordum ama harekete geçemiyordum. O an kendimle bir kez daha yüzleştim. Şimdiye kadar kimseye şefkat göstermemiş, teselli etmemiştim. Her zaman yıkan taraf olduğumdan kimseden de şefkat görmemiştim. Bilmiyordum! Birine nasıl şefkat göstereceğimi, hangi sözlerle teselli edeceğimi bilmiyordum! Yüreğimin sesini de bastıramıyordum. Kendi acımı unutmuş, adamı teselli etmek için kuvvetli bir istek duymaya başlamıştım fakat bocalıyordum. Sonunda dayanamayarak ilk adımı attım:

- Geçmiş olsun.

- Sağ ol kızım.

- Nesi var?

- Hasta işte...

Yutkundu. Sustu. Eğdi başını. Dili varmıyordu besbelli. Söyleyemiyordu. Tekrar gözyaşlarına boğuldu. Laf olsun diye sordum;

- Eşiniz mi?

Başını salladı usulca.

- Çocuğunuz var mı?

- Yok.

- Gündüz görünmüyorsunuz pek?

- Çalışıyorum.

- Gündüz işe gidip akşam buraya mı geliyorsunuz?

- N'apacan?

- Kimse yok mu yanında kalacak?

- Benden iyi kim bakar ona?

- ...

Cevabım yoktu. Üzerimize iyice çöküveren kederi dağıtmak için takılmak istedim;

- Ama çok kızıyor sana, arada tersliyor.

- Hastalıktan kızım, hastalıktan, nazı bana geçiyor da yapıyor. Yoksa hiç incitmedik birbirimizi...

- ...

Kadınla konuşurken takındığı tavırdan eser yoktu. O canlı, neşeli adam gitmiş, yerini bir enkaz almıştı. Ağzından güçlükle çıkıyordu kelimeler. Onun kederinden kaynaklanan isteksiz ve cılız cevaplarına rağmen ben merak ve şefkatimin ittiği tüm ısrarımla sormaya devam ettim. Sonunda kederinin altında ezilerek rahatlamak isteyen ve gururlu bir hikâyesi olan her insan gibi daha fazla dayanamayarak kendiliğinden başladı anlatmaya.

Severek evlenmişler, çocukları olmamış. Gitmedikleri doktor kalmamış ama Allah'tan ümit kesilmez dışında bir söz duyamamışlar kimseden. Her kapıdan eli boş dönüp, yaşta ilerleyince artık o ümidi kesmişler. Allah'ın verdikleri ile birlikte vermediklerine de razı olarak iyi kötü otuz yılı devirmişler. Evlat edinmeyi istememişler. Ola ki elin garibini incitiriz diyerek vazgeçmişler. Birbirlerinden razı devam ederken yollarına, kadın kansere yakalanmış. Allah'tan evlat için kestikleri ümidi şifa için yeniden tazelemişler karı koca. Yine kapı kapı dolaşmışlar, evlat vermedi belki şifa verir ümidi ile. O doktor senin, bu hastane benim gezmiş ama yine bulamamışlar bir derman dertlerine. Hava değişimi iyi gelir düşüncesi ile memleketlerine gidecekleri sırada enfeksiyona yakalanınca hastaneye yatırmışlar tedavi için. Üstelik karısı da çok istiyormuş memlekete gitmeyi. Tam burada anlatmayı keserek derin bir iç çekti:

- Hele bir iyi olsun, hele bir iyi olsun da...

dedi usulca kadına doğru dönerek. Durakladı. Ve beni şaşırtan bir söz daha çıkıverdi ağzından;

- Benim ömrümden alsın, sana versin yüce Mevla! Yeter ki ayrı komasın senden.

Haksız olduğunu bile bile gururundan vazgeçip özür dileyemeyen benle zaten otuz yılını geçirdiği bir kadına kalan ömründen sunan şu adam birbirimizden ne kadar farklıydık! Hayretle sordum:

- Bu kadar mı çok seviyorsun amca?

- Can yoldaşı sevilmez mi?

- ...

Yine sustum. Sorusuna cevap bulmaya çalışı-

yordum ama bulamıyordum. Birini böyle çok sevebilmek! Bu kadar büyük bir vazgeçişle sevebilmek! Adam beni sarsıyordu. Kendi vazgeçemediklerime bakıyordum, bir de karşımda duran şu zavallı adama. Ben de seviyordum, o da seviyordu. Ama onun sevgisi ondan taşıp beni dahi kuşatırken benim sevgim kendimi bile kuşatamıyordu? Başkasına sunulup kendisine bahşedilmeyen her şeyde bir sır arayan insanlar gibi irdelemeye başladım. Nasıl oluyordu bu? Sırrı neydi bu sevginin? Her şeyi paket olarak elde etmeye alışmış şehirli alışkanlığıyla sırrı sormaya hazırlanıyordum ki kadının hırıltılı sesi ikimizi de susturdu. Şimdi durmuş ona bakıyorduk sadece. Hırıltılar artmaya başladı. Adam yerinden fırlayarak örtüyü kaldırdı, kadına ne olduğunu anlamaya çalıştı. Bir yandan da onu omuzlarından tutup sarsıyordu.

- Ne oldu, seslen, Cancağızım seslen!

Ben de telaşla yanlarına koştum. Kadın nefes alamıyordu, gözleri yuvalarından neredeyse fırlamış, teni morarmaya başlamıştı. Odadan çıkarak durumu haber vermeye gidiyordum ki saniyeler içinde bir sürü doktor ve hemşire adamın çığlıklarını duyarak içeriye hücum etmiş, bizi dışarı çıkarıyorlardı. Anneme takıldı gözlerim. O da uyanmış, şaşkın şaşkın bakıyor, olan biteni anlamaya çalışıyordu.

- Korkma!

Diyebildim sadece. Şimdi koridorda o ve ben vardık. Artık mendilini ağzına bastırmıyor yüksek sesle hüngür hüngür ağlıyordu. Ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemiyordum. Hangi söz teselli edebilirdi ömür sermayesini çekinmeden sunabilen bir aşığın hüznünü? Sadece dua ediyordum düşündüğüm olmasın diye ve bunu da ilk kez yapıyordum. Elimden başka hiçbir şey gelmiyordu. Acizdim. Uzun bir süre koridorda bekledik. Konuşmuyorduk. O da sustu, duruldu, kesildi hıçkırıkları. Kapının hemen kenarına sırtını duvara yaslayarak çömelmişti. Bir eli alnında diğeri dizinin üzerindeydi. Kederliydi, iki büklümdü, çaresizdi. Biliyordum ki O da benim gibi dua diyordu. Tedirginlikle geçen dakikaların ardından kapı açılır açılmaz hamle yaparak doğruldu. Fakat soru sormuyor, gözlerini dikmiş cevap bekliyordu.

- Korkmayın, Bir atak geçirdi şimdi iyi. Hemşire Hanımlar ilgileniyorlar, çıksınlar girersiniz yanına.

Derin bir nefes aldım. Bu gece ötesi fazla olacaktı. Hazır değildim yüzleşmelerin bu kadarına ve en acımasızına. Adam hâlâ kapının önünde put gibi dikiliyordu. Cesaretimi toplamıştım, yanına yanaştım:

- Korkma amca, bak iyiymiş, geçmiş olsun,

Dedim. Halini muhafaza etti. Öylece duruyor, cevap vermiyordu. Donukluğu beni de susturdu. Kafamda tasarladığım sözlerin hiçbirini söylemeye cesaret edemedim. Biraz sonra hemşireler odadan çıkınca art arda içeri girdik. Doğruca annemin yanına giderek elini tuttum, sarıldım.

- Kadıncağız çok zorlandı,

Dedi. Üzerinde durmayarak hal hatır sorduktan sonra merakla o tarafa göz attım. Kadın sırt üstü yatıyordu, hareket yoktu. Adam, kadının başucunda öylece dikiliyordu. Ne düşündüğünü, ne hissettiğini anlamaya çalışıyordum ama hiç renk vermedi. Bir süre sonra sık aralıklarla kadına doğru eğilip doğrulmaya başladı. Yanağını kadının yüzüne yaklaştırıyor, doğrulup çekiliyor, sonra aynı hareketleri tekrar ediyordu. Usanmadan yineledi. Anlam veremedim bu duruma. Ürperdim bir an. Delirdi mi ne? Merakla bakıyordum. Defalarca tekrar edip, aradığı cevaba ikna olduktan sonra durdu ve ellerini iki yana açtıktan sonra:

- Ben karımı çok seviyorum ama ne yapayım!

Diyerek sitemini dile getirip sandalyesine çöküverdi ve yeniden sarsılarak ağlamaya başladı. Beynimde şimşekler çakıyordu. İnanmamıştı! Yaşadığına inanmamıştı. Öldü sanmış, kadının gerçekten nefes alıp almadığını anlamaya çalışmıştı. İki yana açtığı elleri ile çaresizim diyor, acizim diyor, imdat bekliyordu. Sitem ediyordu çaresizliğine. Kederi yüreğimi dağlıyordu. Annemle bakıştık. Ben sustum. O, adamı teselliye başlamıştı ki daha fazla orada duramayacağımı anlayarak kendimi aceleyle bahçeye attım.

Yağmur hâlâ yağıyordu, bulduğum ıslak banklardan birine oturdum ve günlerdir içimde zorla tuttuğum kederimi boşaltarak gözyaşlarımla yoğurdum. Artık yağmur gibi hafiftim. Gelip geçenler bana kaçamak bir dikkatle bakıyor, ama halimi garipsemiyorlardı. Olağan manzaraydı gördükleri. Hastaneydi burası. Muhtemel onlar bir ölünün ardından ağladığımı sanarak bana acıyor fakat hakikat konusunda benim gibi yanılıyorlardı. Evet, ağlıyordum çünkü ben dirilmiştim, sırrı bilmiş ve bu gece sevmeyi öğrenmiştim.

TAHTIREVAN GÖLGESİNDE ÇAMAŞIR SUYU KOKUSU

Ahmet KAFKAS

öyle başlıyordu hikaye bir bilinmezin peşinde
kan kırıkları, tırnak izleri ve hegemonya
her kirli çarşıyı saran demir gibi ambargo
her kadın içe dönmüş sarmal ip yumağı
her kadın camekanlı dükkanlarda
hırsızlığa uğramış keskin çamaşır suyu
bir parça şehvet, bir parça ucuz iş gücü

hikaye kanlı başlamıştı taze bebek bedeninde
ıslak pamuklu bezle incitmeden silinen
çocuklar, adam olmayı annelerinden öğrenmeliydi
babalarından nezaketi ve çiçek getirmeyi
oysa çocuk, bankasından hızlı soru çeken bir makine
makineleşmiş kimliksiz bir gölge
yağmura ve ılık bahar havasına anlam yükleyemeyen bir dilsiz
oysa çocuk, çocuk kalabilmeli bir tekerleğin peşinde
çamurdan yaparken atını ve arabasını
eli yüzü çamura bulanabilmeli

oysa çocuk kalmak bu kirli dünyada,
kirletilmiş bir hayal perdesi
tekerine çomak sokulamayan adaletsiz bir döngü
gündüzü gecesi kadar karartılmış cam filmli bir otomobil
mazotu insan olan hızlı dünya atlası
ilerideki çevirme, köşedeki kırılma,
derin fay hatları çevresinde lüks tahtırevanlar
oysa yıkılmalı tüm betonlar ve budalalar
yeşilin üstüne bir renk kalmamalı
gökkuşağından azledilen siyaha ve tonlu grilere
ibadet yasaklanmalı

hikaye kanlı başlamıştı taze bebek bedeninde
ıslak pamuklu bezle incitmeden silinen
beyaz bir keten örtü ile
kana bürünmeden bitmemeli

KÖYÜMÜZ VARDI

Ali AĞIR

Dağlar arasında şehirden uzak,
Gökle kucaklaşan köyümüz vardı.
Hakikat, bereket, ibret, sükûnet...
Her mevsim topraktan payımız vardı.

Hoşgörü hayatın ipek atlası,
Vefâ yüreklerin özge libası,
İkrâm, İbrahim'in kutlu mirası,
Vuslat ikliminde toyumuz vardı.

Bahar, yaz demeden çağlayıp akan,
Ne yorgun düşen, ne seferden bıkan,
Habersiz, sessizce semaya çıkan,
Hicreti bitmeyen çayımız vardı.

Sevgi filizlenir gönül hanında,
Umutlar muştunun şadırvanında,
Düşe dalan karanlığın alnında,
Sevinçle parlayan ay'ımız vardı.

Yelesini okşayınca coşardı,
Rüzgâr olur doludizgin koşardı,
Gün batmadan ufukları aşardı,
Kanatlanıp uçan tayımız vardı.

Sîneyi sarınca kor yanıkları,
Hasreti sarardı gam çıkrıkları,
Saklardık en içli hıçkırıkları,
Kirpiğe tutunan çiyimiz vardı.

Yalnızlar kalmazdı cenderelerde,
Sohbet demlenirdi pencerelerde,
Tebessüm açardı gül çehrelerde,
Dostluğa götüren hey'imiz vardı.

Kabzasından sevdamızı damlatan,
Hâlimizi, özümüzü anlatan,
Okumuzu yıldızlara fırlatan,
Beyaz gül dalından yayımız vardı.

Yol kenarında çam kozalakları,
Gün içinde ömrün basamakları,
Zaman heybesinde sır yumakları,
Dervişçe tefekkür huyumuz vardı.

Rabbimiz vermese neyimiz vardı?

KORONA VE YALNIZLIK (Öykü)

Bengül ALKAN

Şehir merkezinden uzak bir sitedeydi evleri. Akşamın erken saatinde, sicim gibi yağan yağmur, pencereleri taşlıyordu. Neriman Hanım, uçağı kaçırma telaşı içinde, hiçbir şey unutmadığından emin olup valizini kapattı.

"Aman çok dikkat et Kerim! Dolaptaki yemekleri unutma, ısıt ısıt ye. Üç dört gün idare eder seni. İlaçlarını ihmal etme."

"Ya tamam, anladım hanım, ben çocuk muyum? Merak etme sen beni, rahat ol lütfen."

"İyi tamam, tamam."

Sevgiyle sarıldılar birbirlerine.

"Haydi, kal sağlıcakla. Ölümlü dünya, onca yola gidiyorum. Aklım sende kalacak hep."

Gözleri nemlenen kadın, bakışlarını kaçırıp:

"Gelmiştir taksi. İneyim ben yavaştan."

"Selam söyle çocuklara. Bebeği de öp dedesi için."

"Tamam canım."

Pencereden baktı eşinin ardından. Kırk yıllık evlilikleri süresince üç beş günden fazla ayrı kalmamışlardı. Öfkeli yağmura ritim tutan rüzgârı dinledi.

"Şansa bak! Kıyamet gibi hava. Allah vere de bir sorun çıkmasa, sağ salim varır inşallah."

Uzun uzun çalan telefonunu açtı.

"Oğlum, nasılsın?"

"İyiyim baba, sen nasılsın? Çıktı mı annem?"

"Çıktı yavrum. Karşılarsın, zorluk çekmesin."

"Tabii canım. Keşke sen de gelebilseydin baba. Mutlu olurduk."

"Göze alamadım oğlum, malum dikkat etmem gerekiyor. Görüntülü ararsınız beni, hasret gideriz."

"Yok, baba zaten uçağa binmen sakıncalı. Bakma sen bana, konuşuyorum işte. Sağlığın her şeyden önemli baba. Biz yaza geleceğiz torununla."

"Tamam yavrum, Allah'a emanet olun. Öp benim için gelinimi, torunumu."

Huzurluydu Kerim Bey, tek başına ve istediğini yapabilecek özgürlükteydi. Başında her daim nöbet tutan yiyip içmesine karışan yasaklar koyan biri yoktu işte! Yatağının altına sakladığı abur cuburları çıkarıp mutfağa getirdi. Yasak olan her şeyden bol bol koyduğu mükellef bir servis hazırladı kendine. Yanına da buz gibi kolasını alıp oturma odasına geçti. Ayaklarını eşinin pek kıymetli, dantellerle bezenmiş sehpasına uzattı. En büyük yasak olan sigaranın dumanı sarıp sarmaladı odayı. Kontrol altına alamadığı diyabet, ritim bozukluğu, yüksek tansiyon hastalıklarına inat; avuç avuç çikolata, cips yedi. Neredeyse ömrü dikkat etmekle geçmişti. Karar verdi o an; bundan sonra canı ne isterse onu yiyecekti. Kimse de karışamazdı ona!

"Oh be dünya varmış!"

Huzur ve özgürlükle uykuya daldığını sansa da aslında yükselen şekeri yüzünden sızdı koltuk üzerinde.

Sabah, ağrıyan belini tutarak terliklerini tahtalara sürte sürte aksi bir yüzle, ısrarla çalan kapıyı açtı. Ali Efendi kapı önünde, elinde ekmek, süt ve gazeteyle bekliyordu.

"Kerim amca nihayet açtın! Neriman teyze de gitti. Geç açınca endişelendim yani."

"Ne olmuş teyzen gitmişse be? O nasıl söz, ben yaşlı mıyım? Ne olur ki bana?"

"Kızma Kerim amcam, şaka dedim."

Elindekileri itina ile uzattı. Tam gidecekken aklına bir şey gelip döndü.

"Ha az kalsın unutuyordum ya! Kerim amca, korona mıymış neymiş, bir virüs dadanmış dünyaya. Aman dikkat et kendine, buralara da geliyormuş, eli kulağında dediler."

"Oldu oldu. İyi günler!"

Sertçe kapattı kapıyı. Söylenerek mutfağa geçti.

"Yok virüsmüş, yok bilmem neymiş. Her şeyi de bilirsin ukala!"

Çay demlenirken; bir yandan billur sesli bir kadının emektar radyodan yayılan sesine eşlik edip bir yandan da bol tereyağlı, sucuklu yumurta pişirdi. Ekmeği banıp iştahla yerken:

"Oh be! Ne güzelmiş karışan birinin olmaması!"

Keyifle yapılan kahvaltının ardından, elinde çayı, balkona geçti. Kendisini selamlayan güneşe karşı okudu gazetesini.

Birkaç saat sonra üzerine çöken ağırlıkla içeriye geçti. Televizyonu açtı. Bütün kanallarda spikerler aynı şeyden bahsediyordu.

"Sakin kalmamız gereken bir süreçteyiz. Evlerimizde kalarak bu virüsten kurtulabiliriz ancak! Lütfen evinizde kalın. Sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir!"

"Allah Allah! Ne virüsü şimdi bu?"

Çalan telefonunu açtı.

"Alo?"

"Alo baba? Sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Aklımız sende, iyi misin baba?"
"İyiyim ben, merak edilecek bir şey yok."
"Aç mısın yemek yedin mi? Eksik var mı evde?"
"Her şeyim var oğlum. Siz kendinize dikkat edin."
"Baba, bak annem konuşacak senle."
"Alo, dolapta yemek var. Isıtıp yeseydin. İlaçlarını içtin mi?"
Telaşlanan eşini sakinleştirmek için:
"Hanım, ben çocuk muyum ya? Bakıyorum başımın çaresine. Merak edilecek bir durum yok."
"İyi ha tamam. Hep böylesin sen bilmez miyim? Dikkat et kendine oldu mu?"
"Oldu Hanım, görüşürüz."
Akşam acıkınca dolaptaki yemekleri ısıtıp yedi. Bir kahve yaptı kendisine sade. Televizyonun karşısına geçip yaktı sigarasını. Hiçbir kanalda yayın yoktu. Ekranda sinyal yok yazısı yazıyordu. Birden elektrikler de kesildi.
"Bir bu eksikti. Nerede ki mumlar, kolaysa ara bul! Hanım nereye koydu kim bilir?"
Sinirlenerek yaptığı aramalar sonunda buldu mumları. Bir sigara yaktı.
"Hanım olsaydı şimdi ne çok kızardı. "Evin içinde sigara içilir mi? Canının kıymetini bil azıcık. Yasak sana bu meret!" derdi. Şimdi gelsin de karışsın bakalım. Kontrol bende!"
Sessizlikten bunalınca yatağına girdi. Başucundaki mumu üfledi. Lavanta kokulu yorganı başına kadar çekip uykuya daldı.
Sabah uyanır uyanmaz elektriği kontrol etti, yoktu. Sinirleri tepesinde, balkona çıktı. Sokaklar yalnızlıkla koyun koyuna; kedi, köpek bile kuytulara çekilmiş, hayat durmuş, sitede sessizlik hüküm sürüyordu. Mutfağa geçip buzdolabını açtı. Bozulmuş yemek kokusu yayıldı etrafa. Zeytin kutusunu çıkardı, bir parça ekmekle, çaysız yedi. Telefonu çalıyordu yine.
"Alo baba? İyi misin? Elektrik yok, su bile akmıyor. Hayat felç, ortalık çok karışık."
"Oğlum bir sakin olun artık ya! Ben iyiyim yahu! Siz de iyi olun, üzmeyin beni. Bu gibi durumlarda aklıselim olmak şart. Sabırlı olun! Geçecektir. Beni merak etmeyin, paşalar gibi bakıyorum kendime."
"Öyle de baba..."
Birden ses kesildi. Şarjı biten telefonu bir köşeye fırlattı. Akşama kadar dolanıp durdu evde.
Karanlık bastırınca "Hani ya ekmek de getirmediler? Kimsecikler yok!" Kapıyı açıp apartman boşluğuna seslendi.
"Heyyy! Ali Efendi! Neredesin be?"
Yaşama dair hiçbir belirti yoktu. Sessizlik içini ürpertti. Korkusunu susturmak için gidip yattı.
Sabah, içini ezen bir açlıkla uyandı. El alışkanlığıyla açtığı buzdolabının boşluğu, içinde bulunduğu vahim durumu hatırlattı. Çay içememek sinirlerini iyice yıprattı. Sigarası azalıyordu, panikledi ister istemez. Çay ve sigara, olmazsa olmazıydı. Aç karnına yaktı bir sigara, derin derin çekti içine. Başı dönüyor, midesi bulanıyordu. Ayakkabılarını giyip usulca çıktı dışarıya. İş başa düşmüştü. Ancak sokakta in cin top oynuyor, etrafta tek bir açık dükkân bile bulunmuyordu. Çaresiz döndü evine. Gün boyu eski gazete ve dergilerle oyalandı. Hayatın devam ettiğinin tek kanıtı; güneşin doğuşu ve batışıydı.
"Beni herhalde unuttular burada. Kapımı çalan yok! Komşuların ne çok derdine koşmuştuk oysa! Sırra kadem bastılar şimdi nankörler!"
Bütün günü yine evin içinde dolaşarak geçirdi. Akşam olunca aç yattı.
Akabinde; birbirini tekrar eden günleri saymayı bıraktı. Yeni bir güne gözlerini açtığında; aç ve halsizlikle mutfak tezgâhındaki kutularda kalan çiğ makarna ve pirinç tanelerini su yardımıyla avuç avuç yutup açlığını bastırdı. Şebeke suyu kesilmiş, damacanadaki su azalmıştı. Bir korku filminin içinde gibiydi. Kalp hastası olmasına, yakın zamanda kriz geçirmiş olmasına lanetler yağdırdı. Her geçen gün bir deri bir kemik kalan vücuduna, kirli yüzüne bakmaya korkuyor, aynadaki aksini tanıyamıyordu. Resmen ölümün kollarına terk edilmişti. Yalnız yaşamanın değil de yalnız hissetmenin travmasını yaşıyordu. Direnecek gücü gittikçe azalıyordu. Hayatı boyunca bir insanın varlığına hiç bu kadar ihtiyaç duymamıştı. Keşke hayat arkadaşı, canından çok sevdiği eşi yanında olsaydı. Çok özlediğini hissetti. Panik halinde balkona çıkıp:
"Yardım edin! İmdaaattttttt!"
Karşılığı yalnızca sesinin yankısıydı. "Ya gerçekten duymuyorlar ya da umursamıyorlar." diye düşündü. Son bir gayretle; on katlı, kırk daireden oluşan sitenin; kendilerinin üst ve alt katında oturanların kapısını çaldı. Ama açan olmadı. Her şeyden vazgeçip çökmüş omuzlarla döndü evine. Mutfağa girip son makarna ve pirinç tanelerini, boğazının cam kuruluğunda yuttu. Pakette tek bir dal sigara kaldığını gördü. Büyük bir keyifle derin derin çekip ciğerlerine yolcu etti. Eşi geldi aklına, gülümsedi. Nasıl da kızar, azarlardı şu halini görse. Kaç gündür içmeyi bıraktığı ilaçlarına takıldı gözü. Tek bir umudu bile yoktu yaşamak için. Usulca odasına gidip kat kat yorganların altına girdi. Yakılacak tek bir mum kalmadığından, karanlığı dost edindi uzun zamandır kendine. Göz-

yaşlarını saklayan bir dost...
Yarı ölü gibiydi. Hanımı gideli kaç gün olmuştu sahi? Kaç gündür böylece, kıpırdamadan yatıyordu? Saymayı bırakmıştı. Yanı başında duran yudum yudum içtiği yarım bardak su, onu hayatta tutan tek şeydi. Yardım istemek için bağırmayı düşündü bir an. Kimselere duyuramayacağını bildiği cılız sesini yormadı sonra. Birden büyük bir sızı yerleşti göğsüne, kolu ağırlaştı. Kesik kesik almaya başladı nefesini. Terden sırılsıklam, güçlükle uzandığı bardaktan son bir yudum aldı. Hayatı film şeridi gibi gözlerinin önündeydi. Aldığı son nefes dudaklarında, yaşama ilk günkü hevesle başlamak arzusu gözlerinde, donup kaldı. Kolu, kaçmak istercesine aşağıya sarktı.
Neriman Hanım ve çocukları, birkaç saat sonra aralık bırakılan kapıdan süzüldüler içeriye telaşla. Kadın titreyen bir sesle:
"Kerim Bey! Kerim! Ben geldim. Neredesin?"
Ağlayarak yatak odasına girdi kadın. O, çocukluktan beri beraber büyüdükleri, el ele yürüdükleri, hayat yolundaki canı, her şeyi, öylece upuzun yatıyordu. Yaklaşıp sımsıkı sarıldı eşinin cansız bedenine hıçkırıklarla. Çocukları ayırmak istediyse de başaramadı.
Kerim Bey gözlerini; duvarda asılı olan, eşiyle beraber çektirdikleri, yıllar öncesine ait bir fotoğrafa kenetlemişti. Bakışlarında sımsıcak bir huzur vardı. Eşi, göz kapaklarını öperek usulca kapattı. Tutsun diye açık bıraktığı buz gibi avuçlarına bıraktı ellerini. Yalnız değildi artık Kerim Bey, sevdikleri başucunda, ruhu revan olmuştu.

PARKTA BİR YAŞLI ADAM

Ramiz AYDIN

Bir yaşlı adam parkta;
Gayet fersiz gözleri çakılıvermiş yere,
Bastonunda çenesi...
Belli ki hayalleri kalmış çok uzaklarda;
Yaş yaşamış ama bir gün bile görmemiş,
Hiç bitmemiş çilesi.

Yılların yorgunluğunda bir yüz,
Düzensiz kır sakalları,
Düşen omuzlar, dalgındı bakışları;
Belli ki çok yaşamış
Yazı gelmez kışları.

Titreyen kupkuru ellerinde
Zar zor yanan bir çakmakla
Yaktı sigarasını,
Bir çekişte getirdi
Nerdeyse yarısını;
Bir daha, bir daha çekip içeri
Dumanı verdi geri.

Yorgun kalbinde onulmaz yara,
Dilinde eyvah ile vah,
Dedi ki: "Ah ahmaklığım, ah!
Gördün mü düştün dara,
Eski günleri şimdi mumlar yakıp da ara."

Böyle deyince adam
Bir konuşmak farz oldu,
Bir dost bulmuşçasına
Yüzüme bakıp güldü.

Dedi: "Hayat çok acı,
Bilemedik kıymetini geçmişte bu hayatın;
Sevmeden olmuyordu, vermeden olmuyordu;
Hep veren oldum ama bir alan olamadım,
Anlamıyor halini arkadaş, evlat, bacı;
Adeta talan oldum, adeta bir av oldum,
Herkes de yaman avcı...
Çaresiz kaldım, yandım;
Keşke yapmaz olaydım."

Yeni vurulmuş, kanadı kırık
Biçare bir serçe gibiydi,
Kırıktı kalbi...
Bu hal görülmüş ona
Hayattaki nasibi,
Sana kaldı ey ilahi mahkeme!
Ey sahipsizlerin sahibi!

KAPI ARALIYORUM

Fatma ÖREN SÜMER

Ufuksuz ummanlarda dümensiz bir gemiyim
Atlas gibi uzanmış denizi yarıyorum
Biçare dolandığım bu iklimde yeniyim
Baharlara açılan bir kapı arıyorum...

Kalbimde metcezirler dinmek nedir bilmiyor
Gölgem önden koşarken beden yorgun gelmiyor
Çağırdım Azrâil'i nazar edip almıyor
Yad oldum kendim bile ben kimim soruyorum...

Âlemin dört yanında, paslı asma kilitler,
O kilitler rûhumu bir meçhûle kilitler...
Mehtap gülümseyince, her gece bu vakitler,
Ufukta bir hayâlin zülfünü tarıyorum...

Her geçen gün ruhumda kederler taht kuruyor
Kaçtığım hatıralar dönüp beni buluyor
Bir umut ekiyorum serpilmeden soluyor
Sînem pâreleniyor, bense tuz sarıyorum...

Öyle buhrandayım ki tahammülüm kalmadı
Dilendim kapısında selam bile salmadı
Ömrümü ikram ettim, lütfedip de almadı
Yâre kıymetsiz kalbim, günbegün eriyorum.

AŞKIN GÖZYAŞLARIDIR BU ÇEŞMEDEN AKAN

Recep ŞEN

Biliyorum siz de benim gibi bunaldınız bu şehrin kalabalığından, gürültüsünden, vefasızlığından. Biraz uzaklaşalım mı, ne dersiniz? Cevabınızı duyar gibiyim. Haydi, o zaman Bahçesaray'a doğru bir seyahat yapalım birlikte. Yok yok, Van Bahçesaray değil; tarihte Kırım Hanlığına başkentlik yapmış Bahçesaray'dan söz ediyorum.

Karadeniz sahilinden karşı yakaya uzanırsanız, gönül coğrafyamızın bir parçası, Türk İslâm yurdu Kırım'da söylenen bizim türkülerimizi, bizim hikâyelerimizi duyarsınız.

İstanbul'un anahtarının Kırım'da olduğunu bilen Fatih Sultan Mehmet 1475 yılında Karadeniz'i Türk gölü haline getirmek amacıyla komutanlarından Gedik Ahmet Paşa'yı Kırım Seferine gönderdi. Bu seferin sonunda Kefe, Azak, Menkub gibi bölgenin önemli şehirleri fethedilmiş oldu. Fatih'in fermanıyla Mengli Giray, Kırım hanı olarak atandı. İşte bu tarihten itibaren tam üç yüz dokuz yıl Osmanlı İmparatorluğuna sadakatle bağlı kalmıştır Kırım Hanlığı. Bahçesaray da bu süreç içerisinde Kırım Hanlığına başkentlik yapmıştır.

Bahçesaray'da bir saray var ki dillere destan güzellikte. Kırım Hanlarının ikamet ettiği, Topkapı Sarayı'nın kardeşi, Batılıların küçük Elhamra dediği Han Sarayı... Yapımına 1503'te I. Mengli Giray Han zamanında başlanmış, diğer hanlar tarafından yapılan ilavelerle genişletilerek bugünkü halini almıştır. Bugün Güneydoğu Avrupa'da Türk İslam Kültürünün anıt eseri olarak, rengârenk çiçekler, ağaçlar, kuşlar, çeşmeler arasında, adeta Elhamra Sarayı gibi olanca haşmetiyle zamana meydan okumaktadır.

Han Sarayı'nın bahçesinde gezerken harcı aşkın gözyaşlarıyla karılan Gözyaşı Çeşmesi'nin başında biraz soluklanmak, hüzün dolu hikâyesine kulak vermek gerek. Kırım Giray Han ile Dilara Bikeç aşkını anlatır bu hikâye.

Günlerden bir gün Kırım Giray Han'ın haremine Polonya'nın soylu ailelerinden güzeller güzeli Maria isimli genç bir kız getirilir. Kırım Giray Han, Maria'ya daha ilk görüşünde âşık olur ve evlenirler. Kısa bir süre sonra Dilara Bikeç hastalanır ve vefat eder. Kırım Giray Han, âşık olduğu biricik eşinin vefatına çok üzülür. Han Sarayı'nın hemen bitişiğine onun için bir türbe yaptırır. Ona olan derin aşkının hatırası yaşasın ister ve bu aşkı ifade eden bir anıt eser yapılmasını emreder. Hanın isteği, ağlayan bir adam heykeli yapılmasıdır. Sarayda bu işle görevli olan kişiler sanatında üstün maharetlere sahip İranlı taş ustası sûfi mimar Ömer Usta'yı bulurlar. Ömer Usta saraya gelir ve han huzuruna çıkar. Kırım Giray Han ona: *"Usta, bana öyle bir eser yap ki dünya döndükçe o da benim gibi ağlasın!"* Mimar Ömer Usta da ağlayan bir adam heykeli yerine bu aşkın aziz hatırası yaşasın diye Gözyaşı Çeşmesi'ni inşa eder. Mermere aşkı, hüznü, ayrılığı, matemi, acıyı en güzel şekilde nakşeder. Böylece hem güzelliği hem de hikâyesiyle bizi büyüleyen bu sanat eseri ortaya çıkmış olur. Öyle ki bu çeşmeyi ziyaret eden herkes, mermer taşlara işlenen desen ve motiflerde Kırım Giray Han'ın gönlündeki hüznü ve kederi görür. Ayrıca kurnadan kurnaya akarak en alttaki oluğa gözyaşı gibi damlayan sulardan ise ayrılık acısının hıçkırıklarını işitir.

Kırım deyince aklıma hep Cengiz Dağcı gelir. Onun "Yurdunu Kaybeden Adam" romanı gelir. Biraz da, Gözyaşı Çeşmesi'nden damlayan damlalar, Yurdunu Kaybeden Adamlar'ın gözyaşlarını düşündürür bana.

Gözyaşı Çeşmesi, Tac Mahal kadar muhteşem bir görünüme sahip olmasa da kendi mütevazılığı içerisinde aşkı en güzel şekilde anlatan bir sanat eseridir ve bu özelliğiyle ünü bugünlere kadar gelmiştir. Gözyaşı Çeşmesi, aşk ile yapılan her eserin bir kez daha ebedileştiğini bize anlatmak ister lisan-ı hâl ile. Her ne yaparsan yap aşk ile yap! Çünkü âşıklar ölmez; aşk eskimez, pörsümez, her dem taze kalır. Aşk ile yapılan her eser gönüllere dokunur, gönüllerde yer bulur. Çeşmenin üzerindeki desen ve motifler, mermer üzerine öyle güzel işlenmiştir ki tek bir motif, tek bir çiçek birbirinin aynısı değildir, yani kendi kendini tekrar etmez. Belki de işin sırrı burada: Kesret içinde vahdet...

Çeşmenin eski yeri Dilara Bikeç Türbesi'nin yanıdır. Rusların Kırım'ı işgalinden sonra II.Yekaterina'nın verdiği emirle bugünkü bulunduğu yere nakledilmiştir. Çeşme eski yerindeyken kurnalardan damlayan suyun çıkardığı ses (akustiğin de yardımıyla) ağlayan bir insanın hıçkırık sesini andırır ve insanı derinden etkilermiş. Aşk, gözyaşı ve hüzün...

Çeşmenin kurnasına bir lotus çiçeği nakşedilmiş, mermerden yapılmış bir lotus çiçeği. Aslında bu lotus çiçeği gözyaşları hiç eksik olmayan Kırım Giray Han'ın yaş dolu gözlerine benzer. Sevdiğinden ayrı düşmüş bir âşığı hatırlatır bize. Çeşme kelimesi dilimize Farsça'dan geçmiştir. Aslında çeşme göz demektir. Ayrıca Lotus çiçeğinin üzerine gül konulacak bir yer de yapılmış. Çiçeğin gözünden damla damla sızan su, hemen altındaki büyükçe kurnayı doldurur. Kalp kurnasıdır bu. Keder ve hüzünle doludur kalp. Bu kurnaya sarı ve kırmızı gül bırakmak gelenek haline gelmiştir. Kırmızı gül dillere destan olan aşkı, sarı gül ise ayrılığı ifade eder dururmuş o günden beri. Denilir ki ünlü Rus Şair Puşkin sürgündeyken bu çeşmeyi ziyaret ettiğinde buraya gül bırakmış ve o gün bugün bu iki gül buradan eksik olmazmış. Kederle dolmaktadır kalp kurnası ve hemen onun altında iki adet kurna daha vardır ki kalp kurnası dolunca damlayan sular bu iki kurnaya akar. Bu iki kurna zamanı sembolize eder. Kederler zamana yayıldıkça belki hafifler. Hafifler mi, onu da en iyi derdi çekenler bilir herhalde. Âşığın acısı, içindeki derdi her dem tazedir. Onun acısı zaman ne kadar geçerse geçsin eksilmez. Tıpkı Kırım Giray Han'da olduğu gibi. Onun için bu iki kurnadan akan sular tekrar ortadaki büyük kurnaya dolar. Yani âşık sevdiğiyle yaşadığı hatıraları zihninde canlandırdıkça bu sefer akıl kurnası da dolup taşar, ıstırabı çoğalır. Bu kurna da dolduktan sonra altında bulunan iki kurnaya akar ve çeşmede bu hareket üç kez tekrarlanmış olur. Çeşmenin dibinde küçük bir oluğu bulunmaktadır ve en son bu olukta toplanır sular. Bu oluğun kenarında sıra sıra açılmış delikler mevcuttur. Bu deliklerden akan su zeminde bulunan ve zamanın sonsuzluğa doğru akışını, döngüsünü temsil eden çarkı felekten kıvrıla kıvrıla geçer ve toprakla buluşur. Yani ne olursa olsun hayat devam ediyor demeye getirir bize bu çarkı felekle çeşmenin mimarı. Mimari değimiz şey musikinin taşa işlenmiş hali değil de nedir?

Kırım'ı Ruslaştırmak ve Slavlaştırmak isteyen Rusya, burayı sıcak denizlere inmede ve o bölgelere açılmada sıçrama tahtası olarak görüyordu. Bunun için Müslüman Kırım Türklerinin varlığını istemiyordu. Öyle ki işgal ettikleri şehirlerin isimlerini değiştirip tarihi dokuyu tahrip ettiler.

Şiir, şehirler inşâ eder. Şehre hayat verir, şehri güzelleştirir. Hakikatli bir şiir bir şehri savunur bazen. İşte bunun canlı örneği Bahçesaray'da karşımıza çıkar. Ruslar Kırım'ı işgal ettiklerinde Han Sarayı ve Gözyaşı Çeşmesi'ne dokunmamışlar, Bahçesaray'ın da ismini değiştirmemişlerdir. Çünkü ünlü şairleri Puşkin burada sürgün günlerini geçirirken Gözyaşı Çeşmesi'ni de ziyaret etmiş ve bu çeşmeyi anlatan nefis bir şiir yazmıştır. Ruslar Puşkin'in hatırına Bahçesaray'a ve buradaki kültürel mirasa dokunmamışlar veya halkın tepkisini üzerlerine çekmemek için böyle davranmışlardır.

Bahçesaray'a gidip Han Sarayı'ndaki mermere işlenen sevdayı, Gözyaşı Çeşmesi'ni görmek nasip olmadı ama 2016 yılında Yedi İklim Kültür Sanat Eğitim Bilim Ve Yardımlaşma Derneği'nin bir projesi vasıtasıyla ziyaret ettiğimiz Eskişehir Odunpazarı'nda, Kırım Tatar Kültür Evi'nin bahçesinde bu çeşmenin birebir örneğini görmek nasip oldu. İnşallah bir gün Han Saray'ı görmek, Gözyaşı Çeşmesi'ne kırmızı gül bırakmak bize de nasip olur.

Hani "Dünya döndükçe o da benim gibi hep ağlasın!" demişti ya Kırım Giray Han, Gözyaşı Çeşmesi de dünya döndükçe kendisinden ve sahibinin aşkından söz etmeye devam edecek. O, sessiz ve içten içe ağlarken aynı zamanda Fuzuli üstadımızın *"Aşk imiş her ne var âlemde"* dizesindeki hakikati hatırlatacak bize.

KURNASI KURUMUŞ PINAR

Akif DUT

Gözlerin gün görmemiş bir umudu büyütürken
Hüzünlü türküler söyleyip
Yorgun çiçekler arasından süzülüyorsun
Toprak suya küstüğü zaman

Karanlık köşelerde kaybolurken sesin
Kanıyor göğsümde bir eski yara
Ruhumu sararken yorgun nefsin
Beni bul, kurnalardan topla beni.

Düşlediğin hangi türkü kanatlandırdı seni?
Gidip gül kokularına sarıldın mı?
Yarpuz kokan dereden geçip
Poyraz tüten dağları aşarken
Talihsiz bahtına darıldın mı?

Hatıraların gölgesinde unutulduğum günden beri
Kırığı iyileşmiyor düşlerimin
Susuz pınarların duldasındayım şimdi
İçimin ırmaklarının çağlaması için
Gözlerimi sürüyorum
Yokluğunla sınanınca kuruyan kurnalara

ÖLÜLER KOROSU
İbrahim BİRGÜL

Bir ölüm sokağından geçiyorum
Sokağın köşesinde mezar taşı yapan ustanın
Mezarlığa tedirgin bakışları kadar biriken garip bir şeyler oluyor gözlerimde
Koro halinde ölülerin, ölmeyen ruhlarının seslerini duyuyorum
Kıyamet telaşı oluyor yaprakların uçuşu
Bir ölüm sokağından geçiyorum

Ben geçerken sokaklardan düşünceli adımlarımla
Mevsim başı öne eğik şekilde evriliyor başka mevsimlere
Veda ediyor güz kasvetli bakışlarıyla
Oturup bir yaprak ile ağıtlar yakıyorum geçen zamana
"Aslında" ile başlayan cümleler kuruyorum, kelimeler beni tanımlamaya çalışıyor
Ben geçerken sokaklardan düşünceli adımlarımla

Uçacak kuşlar yalın ayaklarıyla şarkılarımı ıssız okuyunca ben
Yüzüme çarpan sesinden gözlerimi yıkamalıyım
Ellerin uyandırmalı hoşuma giden rüzgârlı ve baygın uykumdan beni
Uzayıp giden köy yollarından bir yer bulmalıyım kendime ağaç altı bir yer
El sallamalıyım bilmediğim insanlara, göç kervanlarına
Uçacak kuşlar yalın ayaklarıyla şarkılarımı ıssız okuyunca ben

Bir ağaç altında ülkeler bulmalıyım senin adınla şarkılar yazılan
Göğe doğru baktığımda duraklar görmeliyim yalnız senin beklediğin
Üşüyen yanlarıma yeni güneşler doğmalı, senin mevsiminden gelen
Bakışlarının ısıttığı yerlere göçmeliyim sonra
Yönümü dönmeliyim olduğun yerlere
Bir ağaç altında ülkeler bulmalıyım senin adına şarkılar yazılan

Yaşamak için bahaneler üretmeliyim ve az kullanılmış hayaller
Çıkıp dağlara doğru leyleklere bakmalıyım tellerde ip atlayan
Dilim döndüğünce bağırmak istiyorum köy kızlarının yüzündeki gönülsüz yaşamlara
Dirilmek isterim belki düşüp kalkamadığım yerlerden
Bir tutam hayat kurtarmalıyım payıma düşecek olanlardan
Yaşamak için bahaneler üretmeliyim ve az kullanılmış hayaller

YAŞAM KAHVESİ (Öykü)

Zeynep YILDIRIM

Kadın, karanlık sokaktan içinde hiç ürperme olmadan sakin adımlarla ilerledi. Aslında varmak istediği yer için çıkmamıştı evinden. Yürürken düşünceleri eşlik ediyordu ona, yalnız değildi. Düşünceleri tek bir noktada toplanıyordu, yersizlik ve yurtsuzluk içinde olduğunu düşündü kadın. Artık çıkmıştı evinden, ilerlemesi gerektiğinin farkında idi. Köşede onu bekler gibi duran kahve dükkânına baktı. Düşüncelerinde kaybolmak yerine, kahve içmek için bir masa kestirdi gözüne. Masa, kalabalık insanların tam ortasında ve iki kişilikti. Sade bir kahve rica etti garsondan. Ne de olsa kahve bulanık düşünceleri silmeye yardım eder, insanı uyanık kılardı. Garson tek kişilik masaya almak istedi kadını, ama tek kişi değildi.

Düşüncelerim ve ben bu masaya sığarız, dedi. Kahvesini yudumlarken düşüncelerine baktı, sanki her yudumda her bir bulanık düşüncesi ışıkla buluşuyordu. Kadın etrafa göz gezdirdi, dükkân oldukça kalabalık ve kasvetli bir havada görünüyordu. Tekrar düşüncelerine odaklandı. İçinde bulunduğu yalnızlığını, tekdüze ilerleyen yaşam akışını sorguladı. Tekdüze yaşamında akışı alaşağı edecek bir şeyler bulmak istedi. Bu yüzden düşüncelerinden yardım bekledi kadın.

Özgürlük kentinin, hayal kasabasının tam ortasında bulunan "yaşam kahvesi" dükkânında sıcak kahvesini yudumluyordu. "Yerim yurdum aslında belli." dedi kadın. Ama düşünceleri yeterli bulmamıştı bu adresi. Bir sınır vardı aşamadığı kadının. Bu sınır; dünyaya kadın olarak gelmesi mi yoksa dünyanın kendisi mi karar veremedi. Yine kahvesinden yudumladı, bir sonuca varma hevesi içinde. Dönüp baktığında dünya üzerinde her canlıya, her nesneye yetecek yer vardı ama kendine bir yer edinememenin tedirginliği içindeydi. Kahvesi yarıya kadar inmişti kadının ve ilk sıcaklığı da kalmamıştı. Kadın bir anda dükkânın orta duvarında asılı olan; Vincent Van Gogh'un, "Çiçek Açan Badem Ağacı" tablosuna dikkat kesildi. Düşünceleri hızla tabloya yöneldi. Tablodaki çiçekler canlı, renkler de parlaktı. Kadın, bu çiçeklerin açmadan önce bir tohumla sınırlı kaldığını, daha sonra da yaşam içinde kendine bir yer edindiğini düşündü. Düşünceleri tabloya daha da yoğunlaştı. Artık içtiği kahve kokusunu değil, tablodaki badem çiçeklerinin mis kokusunu algılıyordu. Kadın kendini badem çiçeklerinin arasında bir filiz olarak hayal etti. Düşünceleri ile birlikte badem çiçeklerine dönüştü. Tohumdan filiz, filizden tomurcuk oldu. Değişti, dönüştü ve dünyaya mis kokulu çiçek açtı. Sonra doğanın yardımı ile büyümeye, mevsimlere göre değişim göstermeye başladı. Gitgide bu dünyaya kök saldı. Kökleri toprak altında yerini sağlamlaştırmak için uzadıkça uzadı, her bir yere dağıldı.

Kadın, tablonun seyrinden çıkıp kendi yaşam akışına döndü. Tekrar düşüncelerine kulak verdi. Sade kahvesinin son bir kaç yudumu kalmıştı. Kendi yaşamına baktığında, bir insan olarak dünyaya gelse bile, düşünceleri ile doğanın parçası olan bir çiçeğe dönüşebileceğini fark etti. İnsan, dünyaya geldikten sonra sürekli bir devinim içindeydi ve değişimden, dönüşümden kaçmasının imkânsız olduğunu anladı. İçinde bulunduğu dünya, bedeni, oturduğu masa, içtiği kahve, kadın olmaklığı vs. hepsi birer sınırdı. Ama bu sınırı nasıl aşacağını, yerini, yurdunu nasıl belirgin hale getireceğini artık anlamıştı. Tek çare beraber yol aldığı düşünceleri idi. Düşünmek... Düşünmek; kadına her sınırı aştırıp, dilediği her yere onu savurabilirdi. Düşünmenin bir sınırı olmadığını anlamıştı kadın. Artık kendini yersiz, yurtsuz hissetme tedirginliğinden sıyrıldı ve düşüncelerine büyük bir coşku ile sarıldı. İşte kendi yaşam akışını kendi düşünceleri ile alaşağı ettiğini, gözünün iliştiği tabloda, kadın olmaklığının dışına çıkıp bir çiçeğe dönüşebileceğini, sınırları ve yalnızlığını böyle aştığını anlamıştı. Kahvesinin son yudumu da boğazından geçen kadın, cebindeki bozuklukları çıkarıp usulca masadan kalktı. Kalkarken berrak ve sınırsız düşüncelerini de yanına aldı. Sakin adımlarla evine doğru yönelirken, geriye dönüp "yaşam kahvesi" dükkânına yeniden baktı. Artık kalabalık insanların üzerinden kasvetli görüntü kalkmış, yerini güneşli, kahkahalar yükselen masalara bırakmıştı. Kadın yüzüne içten bir tebessüm kondurarak yeniden düşünceleri ile yoluna devam etti.

ADINA HASRET DEDİM
Mahmut TOPBAŞLI

İçimde kaç okyanus nice ırmaklar çağlar
Ötelerde kaç mazlum öteye ümit bağlar
Başım yerde olsa da zirvede yitiğim var
O muhteşem maziye yeniden döneceğim

Bu gönül yarasının bilirim merhemini
Sabırla gözetirim muhabbetin demini
Nefsime teslim etmem aşk atının gemini
Zamanın yelesinden hünerle ineceğim

Şu gönlümün özlemi aşkın özünden damlar
Ufuktaki aydınlık meçhulümü selamlar
Ümidim ruhumdaki hislerimi tamamlar
Bu ümitle bilendim hicranı yeneceğim

Mecnunca tutkularla çalınır çöle maya
Asuman hıçkırırken dağılır bin bir hülya
Uhrevi duygularla süslenirken şu dünya
İçime sığınarak kalbime sineceğim

Hasret iğne batırır gönlümün yarasına
Zaman teselli serper gecenin karasına
Seherlerde erdiğim huzur manzarasına
Vuslat rüzgârlarıyla yeniden bineceğim

Sükûtun cezbesinde dilim hep seni anar
Bakışın gözlerime cennet müjdesi sunar
Hasretin ateşinde ellerim suda yanar
Kirpiğimden süzülen damlada dineceğim

Gemileri dönüş yok deyip yakarım aşkla
En muhkem kaleleri sözle yıkarım aşkla
Her gece yıldızlarla arşa çıkarım aşkla
Hilal parlasın diye yiğitçe söneceğim

HATEM-İ LİSAN NEŞİDELERİ
Hakan İLHAN

Dünyanın zembereği, kurulmuştu ezelden
Gönül kurmak yek gaye, önce anla ecelden
Hakikat deryasında yıkanalım evvelden
Peymâne aşk dolusu, arzımda Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

Hây'dan geldik Hû'yadır, gerçek dehrin kanunu
Efsunlu bir yalandır, köhne nefsin oyunu
Cesedi uzun yaşar, insan kabir meskûnu
Titreşir zerrecikler tozumda Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

Bir kelâm bin manadır, yıkanır hakikatte
Bahar gibi bezenir, iştahlanır hilkatte
Aslolan gönül kurmak, bu yegâne maksatta
Görklü birer nakıştır, sözümde Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

Gönlü tarumar edip var mı hiç galip olan
Dünya cefa yeridir, neylesin garip olan
Hâmiye meyleder mi, zahide erbap olan
Menzili Hakk'tan da Hakk, gözümde Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

Kalpte mâna alemi, kutlu gönlün revânı
Bâtinî ummanlarda izhar olur ayânı
Âdem; beri zâhirden, aşktır bunun mizanı
Mestane bir gevherdir, gizimde Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

Sözü kâvi olanın, düşer mi şanı yere
Mecnun gibi nûş edip yegâne nazlı yare
Hakk'ın ehli meftundur, mübtelâ ah u zara
Belenmiş nağmelerdir, sazımda Yunus benim
Hatem-i lisanımdır özümde Yunus benim

"Zâikatü'l mevt" el hak, herkesin biter çağı
Fenâfillah aşk ehli, ebedidir çerağı
Kudret kalemi ile örülmüş kader ağı
Derûnuma mihmandır, közümde Yunus benim
Hatem-i lisanımdır, özümde Yunus benim

SILA-İ RAHİM-2 (Öykü)
Erhan ÇAMURCU

Camide

Sabri Hoca, yumuşacık sesiyle cemaati camiye davet ediyordu. Selam vererek avludan içeri girdik. Babam ve abimin abdesti varmış, doğruca camiye geçtiler. Ben abdest almak için şadırvana yöneldim. Ezan bitmek üzereydi, yetişeyim diye aceleyle oturdum, ayakkabılarımı çıkarıp hızlıca abdest almaya başladım. Bir baş, yüzüme doğru eğildi: *"Acele etme hoca, bere-keti kaçar!"* diyerek geri çekildi, yan tarafa oturdu. Yavaş ve huzurlu bir şekilde çoraplarını çıkarmaya başladı. Bana bakmıyordu ama tanıdım. Hasan'dı bu. Sabri Hoca'dan birlikte Kur'an öğrenmiştik. Hepimizden önce sökmüştü Kur'an'ı. Sesi de çok güzeldi, huyu da. Sabri Hoca, Hasan'ın babasına çok yalvardı o zamanlar; *"İbrahim Abi, gel şu çocuğa yazık etme, hafızlık okusun; ben de yardım ederim. Çocuk da çok hevesli."* diye çok dil döktü ama İbrahim Amca yanaşmadı Hasan'ı okutmaya. Daha on dört yaşındayken seksen keçinin çobanlığını yapmaya başladı. Yirmi yılı aşkın zamandır keçileriyle köyün etrafındaki dağları geziyor Hasan. Geçen geldiğimde, *"Yüz seksen baş keçi var hoca ama biz yirmi yılda yirmi adım öteye gidemedik işte!"* diye dert yanmıştı. Bakmayın dert yandı dediğime; onunkisi derin bir kabulleniş. *"Kızgın mısın babana?"* diye sorduğumda, *"Hiç babaya kızgın olunur mu hoca, vardır elbet bi bildiği!"* demişti. Namazını aksattığını, yüzünden tebessümü eksik ettiğini gören olmamış bugüne kadar. Annemin düştüğü uçurumun dibine de ilk kez Hasan'la gitmiştik. *"Aha ordan çıkarmışlar Selime teyzeyi!"* diyerek gösterdiği yere baktığımda başım dönmüştü. *"Beni aşağı indir Hasan!"* diye ısrar ettiğimde önce inat etti ama gözlerimden yaşlar akmaya başlayınca dayanamamış, yarım saatte beni aşağı indirmişti. O gün, uçurumun dibinde iki saat ben ağladım, o beni teselli etti. Bir ara, *"Tamam oğlum, hem benim anam beni doğururken ölmüş; insan anasızlığa da alışıyor!"* dediğinde ona da ne büyük haksızlık ettiğimi anladım. Oradan ayrıldığımızda hava çoktan kararmıştı ve ben annemi geride bırakıyormuşum gibi içimde bir şeyler eksile eksile uzaklaşmıştım. Babam öğrendiğinde çok kızdı ama ağlamaktan kan çanağına dönmüş gözlerimi görünce üstelemedi...

Daldığım hayalden Hasan'ın yumuşacık sesiyle uyandım:

- Nasılsın hoca?

- İyiyim Hasan, Sen nasılsın?

- Hamdolsun, iyi olmayıp naapalım!

Camiye Hasan'la birlikte girdik. Cemaat sünnete durmuştu. Ön safta köyün yaşlıları, bir arka safa orta yaşlılar sıralanmış. Gençleri beyhude yere aradı gözüm. Köyün gençlerinin çoğu büyük şehirlerdeydi. Köyde kalanlarsa keçilerin peşinde dağ başındaydı. Çocukluğumda çocuk cıvıltılarıyla çınlayan caminin içi derin bir uyku mahmurluğuna bırakmış yerini. Sünneti bitirdiğimde Hasan'ın davudi sesini işittim. Kamet getiriyordu. Sesi hâlâ çok güzeldi. Namazdan sonra ayaküstü sohbet ettik. Mazota gelen zamlardan, gübre fiyatlarının yüksekliğinden, toprağın verimsizliğinden şikâyet etti cemaat. Mal canın yongasıdır, diye boşa dememişler. Yetmiş yaşına da gelse insan, geçim telaşı devam ediyor işte. İhtiyarlardan biri çok mühim bir meseleden bahseder gibi sordu:

- Memet oğlum, bu vürüs ne zaman biter, çoluğa çocuğa hasret galdık. Bizim çocuklar bu bayram da gelmedi!"

- Az kaldı amcacım. İnşallah aşı da bulundu diyorlar. Bir dahaki bayram hepsi gelir.

- İnşallah yavrum, inşallah!

Cemaat dağıldıktan sonra Sabri Hoca'nın imam odasına geçtik. İkindi saatine kadar sohbet ettik. Sabri Hoca; hâlâ güzel çay demliyor, hâlâ güzel sohbet ediyordu. Hikâye etmek dahi şikâyet etmektir, derler ya; Sabri Hoca şikâyet sayılır diye sormasam anlatmazdı: Yüzlerce hastanın şifa bulmasına vesile olmuş ama kendi oğlunun derdine derman bulamamıştı. Doğduğundan beri duyamıyor Kerim. Başvurmadık hastane, göstermedik doktor bırakmamış; her türlü şifalı bitkiyi denemiş, hocaların nefesine başvurmuş ama bir türlü iyileşmemişti. En sonunda; *"İyi bilin ki, mallarınız ve evlatlarınız sizin için ancak birer imtihan sebebidir."* ayetine sığınarak evladını bağrına bastı. Kerim şimdilerde otuzunu geçmiş olmalı. Duyamadığı için konuşmayı da öğrenemedi Kerim, içine kapanıp kendini eve hapsetti. Zamanla belden yukarısını kullanamaz oldu. Karısı onu Kerim'le bir başına bırakıp kaçtığında bile Sabri Hoca ardından tek kelime kötü söz etmedi. Bütün ömrünü oğlunun ihtiyaçlarına ve şifa bulmak için gelen hastalara adadı.

Anlattığına göre geçen ay bir doktorla görüşmüş. Doktor, Kerim'in günlük işlerini kendi başına yapabilecek kadar düzelebileceği bir tedaviden bahsetmiş. Emekli olup, emekli ikramiyesiyle tedaviyi karşılamayı düşünüyormuş. *"Yarın bir gün bana bir şey olursa zavallı bir başına kalacak. Bu tedavi işe yararsa hiç olmazsa gözüm arkada kalmaz Mehmet oğlum!"* diye dizlerime vurdu. Lafı değiştirmek ister gibi; *"Oku bakalım Yasin'in ilk sayfasını!"* dedi. Dizlerimi kırıp besmele çektim, mütebessim bir şekilde dinledi beni. Bitirip yüzüne baktığımda; *"Dört elif miktarı uzatman gereken yerlerde hâlâ acele ediyorsun evladım!"* diye yirmi beş yıl önceki uyarıyı tekrar etti. Biz eksik öğrenmiştik ama o eksik kalan yerlerimizi dahi hatırlıyordu.

İkindi namazına Hasan gelmedi. Cemaatin en genci olduğum için müezzinlik bana kaldı. Çocukluğumda müezzinlik için yarışırdık. Sabri Hoca, sıraya koyardı hepimizi. *"Allahuekber Allahuekber"* diye başladığımızda herkes arkasına dönüp bakardı, kim bu çocuk diye. İlk kez müezzinlik için ayağa kalktığımda, babamın gözlerinin içine gururla bakmıştım. Bugün de babam arkasını dönüp bana baktı ve tebessüm etti. Onun da benimle gurur duyduğunu hissettim, bir kez daha şükrettim.

Sokakta

İkindi namazından sonra babamdan izin alıp Efe'yle köy içinde bir yürüyüşe çıktık. Pencererden sarkan meraklı başlara selam vere vere okulun bahçesine vardık. Bahçedeki büyük pelit ağacının altına oturduk. Kafamı kaldırıp ağaca uzun uzun baktım. Efe, merakla sordu:

- Ne oldu baba?

- Sen bu ağaca çıkabilir misin?

- ...

- Sana soruyorum oğlum, bu ağaca çıkabilir misin?

- Şaka mı yapıyorsun baba, ben daha on yaşındayım; bu ağaca nasıl çıkabilirim?

- Ben bu ağaca çıktığımda senin yaşındaydım. Babaannen, ödevlerimi bitireyim diye beni evde bırakmış, kendisi odun için dağa gitmişti. Ödevlerimi bitirir bitirmez okulun bahçesine geldim. Köyün bütün çocukları ağacın dibine toplanmıştı. Büyükler ağaca çıkıyor, çıkamayan küçüklerle alay edip eğleniyorlardı. *"Ben de çıkarım, ne olmuş yani!"* diye diklenince *"Hadi lan, çık da görelim!"* diye karşılık verdiler. Bir anda bütün çocuklar etrafıma toplandı. Ağaca çıkmaktan başka çarem yoktu. Çocukların kimisi yüreklendirmek için tezahürat ediyor kimisi yuh çekiyordu. En alttaki dal benim boyumun iki katı yükseklikteydi. İyice koşup zıplamam lazımdı. Alttaki dalı tutabilirsem kendimi yukarı çekebilirdim. Sonrası kollarımın kuvvetine kalıyordu. Yirmi dakika sürdü ama bana bir ömür gibi geldi. Yukarı çıktığımda kollarım kan içinde kalmıştı. Ben ağaca çıkmanın sevincini yaşarken köy içinden bir bağrışma duyuldu. Bütün çocuklar köye doğru koşuştu. Sesler iyice yükseldi. Babaannenin adını söyleyip ağıt yakan Nazime teyzenin sesini duyduğumda kendimi yerde buldum. İki saat baygın yatmışım. Bir daha da bu ağaca çıkmadım... Efe, gözlerimin içine baktı; *"Çok üzüldüm baba!"* diyerek başını göğsüme yasladı.

Okul bahçesinden ayrılıp harman yerindeki çıtlak ağacının dibine gittik. Ağacın dibinde geniş, düz bir kaya var. Çocukluğumuzda çok daha büyük görünürdü gözümüze. İlk kavgamı bu kayanın üstünde yaptım. İdris, anneme sövdüğünde aklım başımdan gitmişti. Üstüne nasıl çullandım, kaç yumruk attım, kaç yumruk yedim, hiç hatırlamıyorum. Bizi ayırdıklarında kaşımın biri patlamıştı ama sinirden hiç acı duymuyordum. Bir kıza ilk kez bu kayanın dibinde mektup verdim. Annemden başka hiçbir kadın beni bu kadar ağlatamaz sanıyordum. Zeynep, şimdi kim bilir nerelerdedir? Gelin olunca İstanbul'a gitti dedilerdi... Efe; kayanın kenarına kadar gelip başını aşağı uzattı, bir anda geri çekildi. *"Buradan düşmekten korkmuyor muydunuz baba?"* diye sordu. *"Düşüyorduk ama korkmuyorduk!"* dedim.

Çıtlak ağacından sonra Yazılı Kaya'ya kadar yürüdük. Derin bir vadinin tepesinde geniş bir düzlüğün başındaydı Yazılı Kaya. Burada köyün gençleriyle futbol maçı yapardık ama topu vadiden aşağı düşürmemeye dikkat etmemiz gerekirdi. Kayanın dibinde iki üç kişinin saklanabileceği kadar geniş bir oyuk var. Efe'ye orayı gösterdim. *"Burada bir gece kalabilir misin? "* diye sordum. Yüzüme anlamaya çalışır gibi baktı. Onu kucağıma alıp anlatmaya başladım:

- Babaannen öldükten sonra deden evlenmek istemiş. Birkaç kişiyle konuştuğunu duydum. Evden kaçtım. Geceyi Yazılı Kaya'da geçirip ertesi gün alıp başımı gidecektim. Bir yandan ağlıyor, bir yandan babama kızıyordum. Daha yatsı ezanı okunmadan yaptığımdan pişman olmuştum. Artık eve de dönemezdim. Yaktığım ateş sürekli sönüyor, odun bulmak için kovuktan çıkmak zorunda kalıyordum. Dışardan kurt ulumaları geliyordu.

- Ne oldu peki?

- Ben dizlerimi ellerimin arasına almış ağlarken deden geldi. Ben dedene ilk kez o gece sarıldım, hem de sabaha kadar.

Hava kararmak üzereyken eve döndük. Bahçe kapısından içeri girdik. Efe, eşiğe bakıyordu. Eşiği sormasından korktum. Sanırım bu eşik çocukluğumun en büyük düğümüydü. Sürekli boğazıma takılıyordu. Bunu bugün bir kez daha anladım. Efe, aniden karar değiştirmiş gibi; *"Baba, Kocabaş da var mıydı senin çocukluğunda?"* diye sordu. Bu soru biraz rahatlattı beni.

- Kocabaş'ın dedesi benim köpeğimdi. On beş yaşındaydım. Hasan'la birlikte keçilerin peşinde dağa gidiyordum. Deden; yalnızca tatil günlerinde, yanımda Karabaş olması şartıyla izin veriyordu dağa gitmeme. Karabaş, güçlü bir kangaldı. Bir gün yine Hasan'la birlikte dağdaydık. Her şey normal görünüyordu. Hasan'ın köpekleri ağacın gölgesine yatmış dinleniyor, keçiler sakin sakin yayılıyordu. Karabaş benim yanımdan hiç ayrılmıyordu. Birden keçiler sağa sola kaçışmaya başladı. Köpekler tereddüt etmeden koştu, sürüye kurt saldırmıştı. Hasan'ın köpekleri kurtları durdurmuştu ama kovalayamıyorlardı çünkü kurtlar çok kalabalıktı. Karabaş, bir anda atıldı; kurtlardan birinin boynunu ısırdı. Kurtlar ne olduğunu anlamadan diğer köpekler de bir kurdu sıkıştırdı. Karabaş ikinci bir kurdun boynuna diş geçirdiğinde sürünün geri kalanı kaçmaya başlamıştı bile. Ondan sonra tüfeksiz dağa çıkmadı Hasan. Hasan'ın babası olayı öğrenince Karabaş'ı çok istedi dedenden ama deden yavrularından birini veririm diye geçiştirdi İbrahim amcayı. Dedene kızmıştım ilk başta peşime köpeği takıyor diye ama o olaydan sonra dedenin kararlarını sorgulamayı bıraktım.

Şehirde

Yatsı namazından sonra ayrıldık babamın yanından. Asya, arabaya binerken Kocabaş'a sıkı sıkı sarıldı. Efe, dedesine en yakın zamanda yine geleceğimizin sözünü verdi. Eşim, Ümmühan yengemi bizim eve davet etti. Yengemin *"Yersiniz."* diye hazırladığı kışlık erzak bagaja zor sığdı. Babamın elini öptüm, abime sarıldım; arabaya bineceğim sırada babam yeleğinin cebinden köstekli saatini çıkarıp bana uzattı. *"Al yavrum, senden de oğluna geçsin; unutmayın nereden gel diğinizi!"* Almak istemesem de itiraz kabul etmedi. Abim, alınmış gibi bakınca; *"Merak etme evladım, ceketim sana miras kalacak!"* diyerek onun da gönlünü aldı.

Köyden çıkarken bu ziyaretin hepimize iyi geldiğini düşünüyordum. Eşim, eltisini övmeye başladı. Arka koltukta iki kardeş kuzenleriyle oynamak için tekrar gelecekleriyle ilgili sohbet ediyordu. Asfalta çıktığımızda Ahmet amca geldi aklıma. Öğle namazında görüşürüz diye ayrılmıştık ama bütün gün hiç görememiştim onu. Babamı arayıp Ahmet amcaya selam söylemesini istedim.

Şehre yaklaştıkça çocuklar da uyumaya başladı. Her akşam anneleri olmadan uykuya dalamayan çocuklar, yorgunluktan mıdır yoksa mutluluktan mıdır bilmem; kendiliğinden uyumuşlardı. Önce şehrin ışıklarını gördük, sonra bir uğultu duyduk. Şehrin içine girdikçe uğultu yükseliyordu. Afrika'nın balta girmemiş ormanlarına dalan Avrupalı maceraperestler gibi şehrin yüksek binaları ve dar caddeleri arasında kendi evimize doğru ilerliyorduk. Şehri tanımak için ona gece bakmak gerekir. Bütün pisliğini geceleri gözler önüne serer. Evsizler, sokak köpekleri, hırsızlar; hepsi geceleri çıkar ortaya. Binaların, caddelerin ve hatta parkların bütün defoları geceleri ayan beyan ortaya serilir.

Evin önüne geldiğimizde eşim, torpido gözünden telefonu çıkarıp açtı:

- Aman Allah'ım, inanmıyorum!

- Ne oldu hayatım!

- Bu kadar mesaja ne zaman cevap vericem ben? Kaç tane arama var baksana! Ayten de aramış. Yarınki sınavın soruları için aramıştır kesin. Çocukların okul taksiti varmış yarın. Ay benim dişçide randevum da var yarın! Müdür Bey'den izin de istemedim. Bu saatte arasam geç olur. Hayatım, ne olur köye geri dönelim!

Tebessüm ederek baktım yüzüne:

- Merak etme yavrum, artık daha sık gideriz.

Emekli ikramiyelerimizle köye bir ev yaptırıp orda yaşamayı ilk teklif ettiğimde pek cazip gelmemişti eşime ama sanırım artık daha sıcak bakıyordu. Eve girdik. Çocukları yatırıp yatak odasına geçtik. Babamın köstekli saatini çıkarıp avcumun içinde sıkıca sardım. Eşime dönüp; *"Babam köstekli saatini bana verdiğine göre kendini pek iyi hissetmiyor olmalı. Öleceğini mi hissetti acaba. Bundan sonra daha sık ziyaret edelim."* dedim.

İnsan ömrünün nefesle ölçüldüğünü söylerler. Ömrü dolana, *"Nefesi tükendi"* derler. Heyecandan nefesinizin kesilecek gibi olduğu anlarda zaman durmasa da ömrünüz uzuyor sanırım. Başımı derin ve huzurlu bir nefesle birlikte yastığa koyduğum şu an, ömrümün kaçıncı nefesindeyim; daha kaç doyumsuz nefesin etkisiyle göğsüm genişleyecek, kaç tebessüm daha aksedecek yüzüme, kaç selamla ısınacak içim kim bilir? Kim bilir daha kaç kez *"Kalpler ancak Allah'ı anmakla mutmain olur"* ayetinin sırrına mazhar olacağım? Dün gece uyumaya çalışırken, artık taşımaktan yorulduğumu hissettiğim bu beden, daha kaç kez kanatlanıp uçacak bir rahmet tecellisinin izinde? Kim bilebilir ki kaderimizi yazandan başka?

AKDENİZ
Selim ERDOĞAN

Yeni uyanmış bir dev gibi
Ağır akar kaynağından Ceyhan
Elbistan'a gümüş bir gerdanlık armağan eder
Gider Akdeniz'e hesabı öder
...
Silifke'de boz bulanık Göksu
Gürül gürül Manavgat
Dalaman, Seyhan, Aksu
Ve dahasını
Akdeniz'de ara
...
Üç ülke geçer Asi
Ona ulaşmak için
Nil Vidası döndükçe
Sulandı Antik Mısır
Köpürdü Nil, taştı Nil
Hiçbir nehrin alamadığı yolu
Onun için aştı Nil
...
Granada, Elhamra'da gör
Endülüs'ü, Tarık Bin Ziyad'ın izlerini
Ve Akdeniz'de küllerini
Yanan gemilerin
...
Bir küçük Anadolu'yduk
Doğumuz mavi, Güneyimiz kırmızı
Karadeniz bu bakımdan karaydı
Akdeniz'e sunduk aşkımızı
...
Her ülke için deniz
Bizim için okyanus
Her ülke için deniz
Bizim için göl oldu
Kimse sarmadı kucağımız kadar
Kalbimiz kadar sevmedi kimse
...
Alamadık bakışlarımızı
Lodos ve dalgalar eşlik ettiler
Açtı ak göğsünü
Söylerken şarkımızı
Serenat, düet oldu
Biz Akdeniz'le bir
Bin yıllar geçer gider
Şarkımız hep söylenir
...
Gönlüm göğü gördü gözlerinde
İstikbalim sendedir
Ey Bahr-i Sefid
Ey Bahr-i Mutavassıt
Ey Akdeniz
Akdeniz...

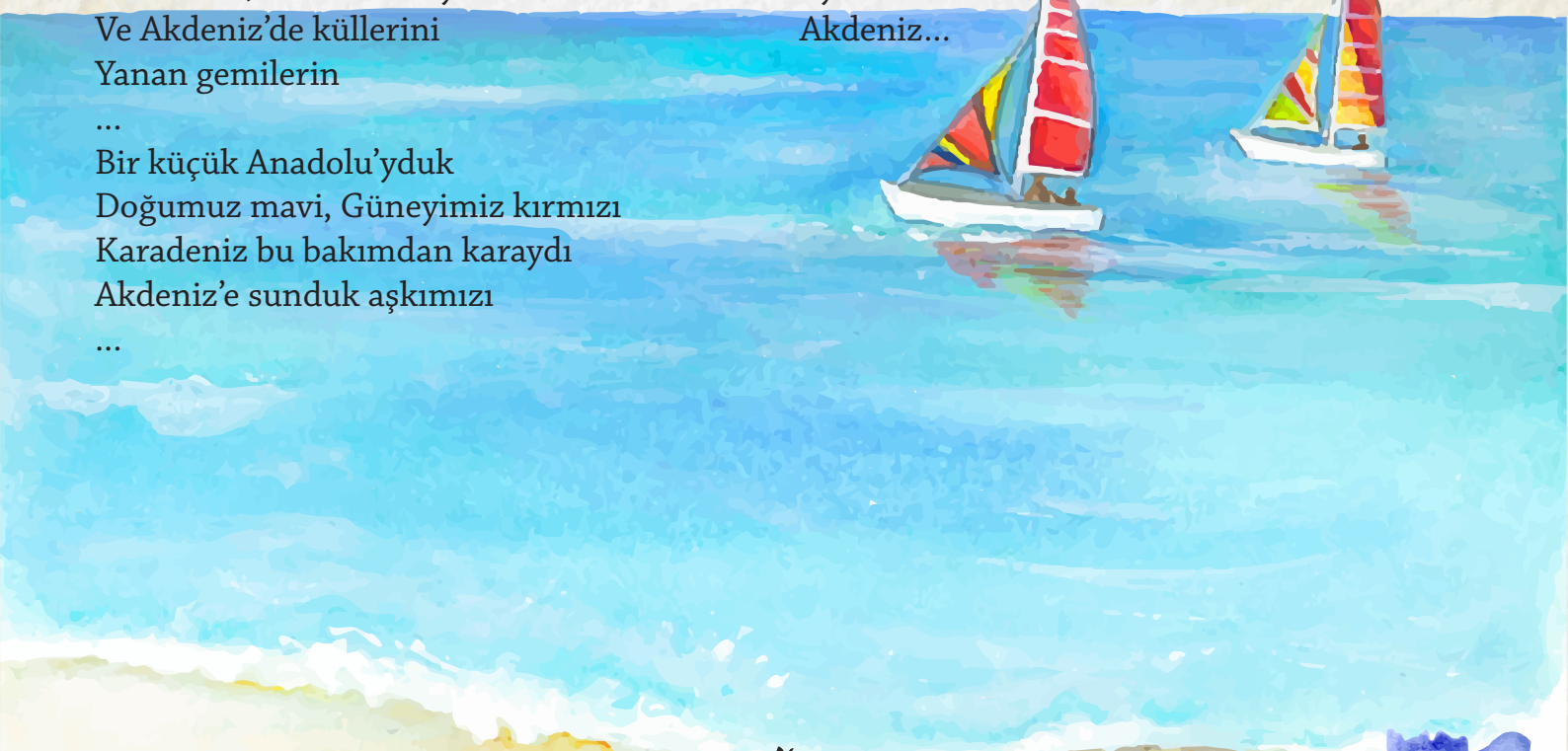

ATALETİ KOVMUŞ CELADET ÇOCUKLARIYIZ BİZ

İsmail OKUTAN

Ataleti kovmuş celadet çocuklarıyız biz
Okyanus derinlerine açılmış denizcileriz
Dev dalgaları durdurur yüreğimiz
Biz yüksek ruhlu gemilerle ateş denizinde yol almış
Kara gözlü çocuklarıyız direnişin
Zulme ve tuğyana diş bileriz
İğfal edilmiş dünyanın onurlu çocuklarıyız biz
İçimizde masum bir mahcubiyet

Aşk bir kahramanmış meğer esir kentlerde
Direniş bir isyandır içimizde
Ve kılcal damarlarımızda kandır direniş

Kundaklanmış ülkelerin acısı yakıyor kalbimizi
Yakılmış ve yıkılmış kentlerin külleri göklere savrulmuş
Matem tutuyor geceye, gündüz
Yaralarımıza vurup duran dalgalar
Tuzlanmış acıları atıyor içimize
İçimizdeki yangın yakıyor içimizi
Bilemiyorum bir atardamarın içindeydi hayat
Aklı uçuk ve savruk bir rüzgâr
Denizi savuruyor içimize

İçimize gömülü çağlardan geçeriz
Çatlayıp doğurur kalbimiz
Kısrak bir gecenin içinden okyanusları
Yeşerip ağaç olacak tohumlar içimizdedir

Güneşi ve ayı koysalar da elimize
Mihrabından vazgeçmeyen aydınlık savaşçılarıyız
Sahaya çıkınca sahabe gibi olan direnişçileriz
Koşuyoruz, esrarengiz bir özgürlüğün peşinden
Çatlayıp doğuruyor kalbimiz
Denizleri ve okyanusları
Kaç geceyle büyülendi kalbimiz
Güneş yükselmedeyken üstümüzde
Ah, boylu boyunca girdik esarete
Uzun uzadıya susadık biz mavi bir kavgaya.

TRAMVAY ESİNTİSİ

Suna İLHAN

Bundan birkaç gün önce yolum düştü, tramvaya bindim. Bu araca alışık olmadığım için biraz tedirginlik vardı içimde. Elimdeki çantaların da verdiği ağırlıkla, ayakta durmaya çalışırken birden kapılar kapandı ve hareket etti. Bu ani hareketin etkisiyle bir anda sendeledim ve düşmemek için refleks olarak hemen yanımdaki oğlum yaşında bir gencin koluna yapıştım. Özür diledim ama bu benim mahcubiyetimi gidermedi. Daha sonra, bana en yakın askılardan birine tutundum. Şimdi biraz daha rahatlamıştım fakat bu kez de diğer elimdeki çantalar ağırlık yapmaya başlamıştı. Doğal olarak değişim yaptım. Buna rağmen kesinlikle kendimi güvende hissetmiyordum. Bu kez ayaklarımı mıh gibi tabana tutturdum. Acemilikten olsa gerek virajlarda sadece sağa veya sola meylediyordum. Ayrıca, başka insanların nefesini ensemde hissetmek, onlarla dip dibe durmak da çok itici geldi bana.

Ne zaman asansöre binsem, "6-8-10... kişilik" diye ibareler görür, kafamda hesap eder ve "şu 1 veya 1,5 metre karelik alana bu kadar kişi sığar mı" diye düşünürdüm. Tramvaya binince bunun çok da imkânsız olmadığını anladım. Bu kadar iç içe olunan bir yerde insan, gayri ihtiyari tedirgin oluyor işte.

Nihayet yolcular, güzergâh üzerindeki duraklarda bir bir inince boş bir koltuğa oturdum. O an yaşadığım huzuru tarif edemem. Yükümü kucağıma aldım. Sırtımı da koltuğa dayadım, oh be rahatlık varmış!

Gideceğim yere ne kadar kalmıştı bilmiyordum ama bu mekânın imkânını lütfettiği için Allah'a şükrettim. Sonra düşünmeye başladım... Hayat da böyle değil miydi? İnsan, çocukluk döneminde dünyanın kaç bucak olduğunu bilmeden, tramvaya ilk defa binen yolcu gibi, tedirgin, korkak hatta her an birine sığınma refleksi içinde oluyor. Sonra biraz büyüyor, tutunacak bir dal buluyor. Bir arkadaş, bir dost ve bir inanç... Ama hâlâ yeteri kadar güvende değil. Bu hayat seyrinde zaman zaman yoruluyor. Burnunun dibindeki insanlardan huzursuz oluyor, zarar görüyor. Çünkü onların çok yakınında olması dost oldukları anlamına gelmiyor. Kimisi yabancı gibi kimisi yalancı... Ruhu daralıyor. Ne zamanki kendisine sağlam ve güvenli bir mekân buluyor o zaman aradığı mutluluğa da erişiyor. Aidiyet duygusunu sonuna kadar yaşıyor. İşte o mekân; kişinin huzur içinde yaşadığı ailesi, güzel ahlâklı insanlardan oluşmuş çevresi ve bütün yüküne rağmen kendini ta ileriye taşıyacak olan imanın gücü, inancıdır. Bunlardan biri eksik olduğu zaman; yol ister uzun olsun ister kısa, insanın dengesi bozulur, ayağı kayar ve kendini hiç ummadığı mecralarda bulabilir.

Gideceğiniz istikametin doğruluğu kadar, bindiğiniz taşıt ve bulunduğunuz konum da önemli. Sizi sarsmayacak, dengede tutacak bir yolculuk için arkanızın güvende olması lâzım. Bunun için önce Allah'a dayanın, gönlünüzü O'na verin. O, gönlünüze göre verir zaten.

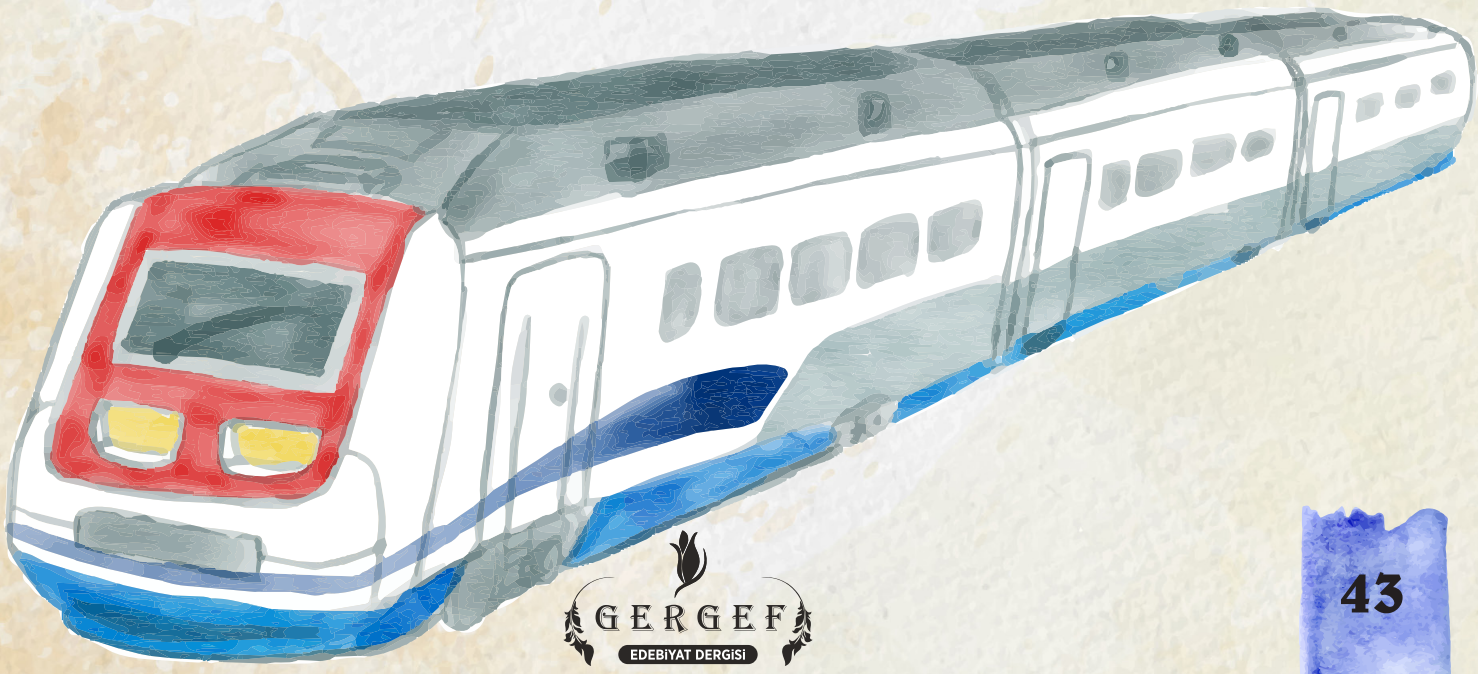

TEKNE

Yavuz DİNÇ

I.
bir tekne
tıka basa istiflenmiş mülteci
iştah kabartan pazarlık
simsarlara arpalık
tacire mal

bir tekne
tıka basa istiflenmiş mülteci
tüm elemlere doymuş huzura aç
kamburlaşmış acılar sırtında
kucağında çilelerle kundaklanmış çocuk
bir yol umuda açılan kapı
bir yol meşakkatli ve uzun
ucunda uzlet özlem ve ölüm
ardında bırakılmış hüzünlü hikayeler

bir tekne
içinde yorgunluktan bitap mülteci
deniz kabarmış ve hırçın
kara bulutlar ecel yüklü
soran Musa konuşan Hızır
sır olacak yolda mülteci
alabora olmuş teknesi
masmavi bir çölün ortasında nefessiz kalmış çocuk
sahile vurmuş çarmıha gerilmiş
yükselir yaşamak feryadı gözlerinden

kahrolası şirketler
kahrolası para babaları
mülteciden kan çıkar
sende dönüşür banknotlara
mülteciden ah çıkar
sende dönüşür kahkahaya
mahkumsunuz beddualara
taşıdığınız odun ateşine
parsellediniz mazlumların umutlarını
parsellediniz mazlumun kursağındaki ekmeği
mavi denizi kara toprağı ve gökyüzünü
sahte merhamet satarlar maskeli baloda
ardından kanını emmeye gelecek vampirler
ahtapot gibi kollarını derinlere salmış baronlar
sökecek ruhunu bedeninden
kalbini altın kâsede sunacaklar çakallara ey çocuk

II.
rüzgâr eser poyrazdan
bir tutam özgürlüğün kokusu beraberinde
kokla hisset çocuk
var gücünle çek içine
gecenin karanlığında ayın şavkı
özgürlüğün feneri olacak

denizde bir tekne
teknenin içinde umuda koşanlar
bak ecel kokusu eser kuzeyden
bulutlar kararır ufukta kapatır dolunayı
arsız dalgalar kabarır da durur
ve ardından hayalleri batıracak kopan fırtına

sonbaharı yaşar teknede çocuk
sararır bütün umutları
uçuşan hayaller sarar çehresini
bekler teknede şafağı
tekrar umudun ışıltısı yükselecek mi
dalgalar vururken tekneye
bekler özgürlüğe uzanan bir el

üşümüştü teknede
dönüp güneşe bakar gözleri nemli
belki güneşin sıcaklığını iliklerinde hissetmeli
yoksa çocuk ve umudu yok olup
demir atmak üzere sonsuzluğa
hüzün çökecek tekneye
oysa umudun ışıltısı gözlerinde iyice solmuş
ve yorulmuştu çocuk
her bulduğunda kaybetmekten umudu
ama vuslatta vardı tatlı bir özgürlük
söner yavaş yavaş gözlerindeki ışık
kaskatı kesilmiş bedeniyle
ruhu sonsuz bir özgürlüğe kulaç atar çocuk

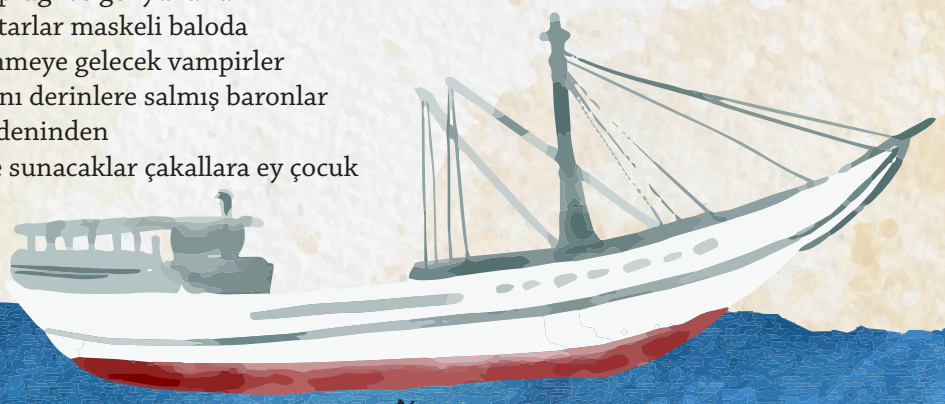

DİVAN KÖŞESİ
Mehmet OSMANOĞLU

"Âvâzeyi bu âleme Davûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş"

Asırlar öncesinden böyle seslenir bize devrinin "Şairler Sultanı" ünvanlı koca şair Bâki.

Bilindiği üzere Davut Peygamber sesinin güzelliğiyle maruf olup bu güzellik bugün dahi güzel sesli kimseler için kullanılan "Davudî sesli" sıfatıyla günümüzde de etkisini sürdürmektedir. Sesini, yumuşak ve tatlı söyleyişini, bu âleme tıpkı Davut(a.s) gibi duyur; zira bu gök kubbe altında her şey gelip geçicidir. Gelip geçici olmayan ve bu alemden sonra da insana faydası olacak olan, ondan geriye kalan bu hoş sedâ olacaktır. Tabi burdaki hoş sedâyı "bu dünyada zahiri anlamının ötesinde, "güzel bir iz bırakmak" şeklinde anlamak gerektiği zannımızca izaha muhtaç değildir. Ayrıca, şairin ikinci mısrada kullandığı "Bâki" ifadesini, hem kendisine seslenme amaçlı kendi ismi yerine hem de "ölümsüz" manasında kullanarak "îhâm"(İki ya da daha fazla anlamı olan bir sözcüğü bir dize ya da beyit içinde bütün anlamlarını kastederek kullanma) sanatındaki hünerini sergilediğine şahit oluyoruz.

Gergef Eedebiyat Dergisi ekibi olarak bizim temel gayemizin de bu düstura riayetle edebiyat dünyasında ve dahi bu alemde latif izler bırakmak olduğunu yola çıkarken ilan etmiştik. Önceki sayılarda belirttiğimiz üzere, kadim ve zengin kültürümüzün başat temsilcilerinden ve işaretlerinden olan Divan Şiir geleneğini unutturmamak, gündemden tümüyle düşürmemek, hayal dünyamıza ve sanat zevkimize sunduğu harikulade penceleri biraz olsun günümüze aralamak gayesi ve niyetiyle, her sayımızda karınca kararınca bu zenginlikten bir demet sunma gayretinde olmayı, sanat zevkine hizmet etme düşüncesi yanında bahsi geçen kadim kültürümüze bir vefa borcu olarak da görmekteyiz. Bu sayımızda köşemizin konuğunu, yukarıdaki meşhur beyitin sahibi, "Sultân-ı Şuarâ" ünvanlı Bâki olarak belirlemeyi düşündük. Koca üstadın harika gazellerinden birini bu satırlara taşımaya niyetlendik. Başlamadan önce kısaca şairi tanıyalım isterseniz:

1526'da İstanbul'da dünyaya geldi. 1600 yılında İstanbul'da vefat etti. Osmanlı Divan Edebiyatı'nda şiire biçim ve içerik açısından birçok yenilik getiren ve yaşarken "Sultanü'ş Şuârâ" (şairler sultanı) unvanını alan şairin asıl adı Mahmud Abdülbaki. Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'nin oğlu. Çocukluğunda bir süre esnaf yanında çıraklık yaptı. Güçlü okuma isteği sonucu medreseye girdi. Zamanının ünlü müderrislerinden Karamanlı Ahmed ve Mehmed efendilerden ders aldı. Birçok ünlü edebiyatçı ile tanıştı. Hocası Mehmed Efendi için yazdığı "Sümbül Kasidesi" ününü artırdı. Dönemin ünlü şairlerinden Zâtî'nin dikkatini çekti. 18-19 yaşlarında ünlü bir şair oldu. *

Şimdilik bu kadarıyla yetinelim ve buyrun birlikte kulak vermeye başlayalım bu usta şaire:

GAZEL

Nâm ü nişâne kalmadı fasl-ı bahârdan
Düşdi çemende berk-i dıraht i'tibârdan

"Bahar mevsiminden bir belirti eser kalmadı. Bahçede ağacın yaprağı gözden düştü" (itibardan)?

Şair muhtemelen güz mevsiminin sonlarına doğru kaleme almış olmalı şiiri ki, bahar mevsiminden herhangi bir eser kalmadığını belirterek ve etkileyici bir giriş yapıyor şiire. İkinci mısrada ilk mısranın sonucu resmediliyor ve biten bahar nedeniyle dökülen yaprakların düşüşü aynı zamanda gözden de düşme olarak nitelendirilerek, tıpkı bu yazının girişi olarak kullanılan beyitteki "Bâki" lafzında olduğu gibi îhâm sanatıyla latif bir çift mana düşündürülüyor.

Eşcâr-ı bâg hırka-ı tecrîde girdiler
Bâd-ı hazan çemende el aldı çenârdan

"Bağın ağaçları tecrid (dünyadan elini eteğini çekip, Allah'a yönelme) girdiler.
Sonbahar yeli çemende, çınardan el aldı (Çınar ağacının ele benzeyen yapraklarını düşürdü)"

Bu iki mısrada da teşbih, teşhis sanatlarıyla yapılmış müthiş bir anlam derinliği karşılıyor bizi.

Mânen dünya zevk u safâsından çekilip kendini ibadete verenlerin giydiği manevi elbiseye verilen

isim olan "hırka-i tecrid" burda, yapraklarından sıyrılarak adeta başka bir dünyaya yönelen ağaçların kuşandığı bir giysi anlamında kullanılmış. Bağlara bahçelere sürur veren ağaçlar, o yemyeşil ve ihtişamlı giysilerinden sıyrılıp yerine "hırka-i tecrid" i kuşanarak sanki bu dünyadan el etek çektiler. İkinci mısrada da aynı sanatlar ustalıkla serpiştirilmiş; çınar yaprağının şekil itibariyle insan eline benzemesinden ilham alınarak, sonbahar rüzgârınının çınar yapraklarını düşürmesi, rüzgârın çınar ağacından "el alması" şeklinde nitelendirilmiş, böylelikle "el alma" mecazi deyimine farklı bir boyut kazandırılmış.

Her yaneden ayagına altun akup gelür
Eşcâr-ı bâg himmet umar cûy-bârdan

"Bahçenin ağaçları ırmaktan iyilik, yardım bekler, bu sebeple (ırmağın) ayağına her taraftan altın (altın gibi sarı yapraklar) akıp gelir"

Bu beyitte de yine teşbih ve teşhis sanatının ustalıkla kullanımına rastlıyoruz. Evvela ağaçların dökülen sarı yaprakları altına benzetilmiş. Bu sarı yaprakların her taraftan ırmağa dökülmesiyle ırmak üzerinde akıp giden sarı yaprak tabakasına dikkat çekilerek, ağaçların belki de tekrar bu yapraklarına kavuşma hususunda ırmaktan bir lütuf, yardım beklentisi içinde olduğu resmedilmiş.

Sahn-ı çemende turma salınsun sabâ-y-ıla
Azâdedür nihâl bugün berk ü bârdan

"Fidan, bugün meyve ve yapraktan azadedir (kurtulmuştur) Çimenliğin ortasında, artık sabah rüzgârıyla salınsın."

Divan şiirlerinin en belirgin özelliği olan; odaklandıkça, anlamına vakıf oldukça tıpkı üç boyutlu resim gibi derinleşerek okuyucuyu kendine hayran bırakma vasfının bu beyitte harika bir örneği sergileniyor yine. Meyve ve yapraklarından arınmasıyla hafifleyen taze fidanlar âdeta özgürlüğüne kavuşmuş gibidirler. Bu nedenle sabah rüzgârıyla bahçenin, yeşilliğin ortasında rahatça salınabilirler artık. Buraya kadar ağaçla yaprakların ayrılmasından duyulan elem anlatılırken burada kinayeli bir anlatımla, "hadi madem kurtuldun yüklerinden ve hafifledin; o vakit salın bahçenin ortasında şimdi" gibi bir sitemli söyleyiş kullanılıyor.

BÂKÎ çemende hayli perişân imiş varak
Benzer ki bir şikâyeti var rûzgârdan

"Ey Bâkî! Bahçede yapraklar epey perişan imiş, anlaşılan rüzgârdan (zamandan) bir şikâyeti var"

Şair burada kendisine seslenerek, baştan beri ortaya koyduğu sonbahar tablosunu bu beyitte özetlemiş ya da sonucunu ortaya koymuş denebilir. Yaprakların ait oldukları ağaçlardan ayrılmalarından dolayı perişan halde olduklarını belirttikten sonra, bunun sebebi olarak rüzgârı gördükleri için de rüzgârdan bir şikayetlerinin bulunduğu sonucuna ulaştığını anlatıyor. Rüzgâr'ın burada hem yel hem de zaman/devir anlamında kullanıldığını söylemek sanırız yanlış olmaz. Bu beyitte de yine îhâm, teşbih ve teşhis sanatlarının ön plana çıktığını görmekteyiz.

Bâki üstadın, Sultân-ı Şuarâ ünvanını hak ettiğini gösteren harikulade nice şiirlerinden birini, haddimiz olmayarak kelamımız ve kalemimiz el verdiği ölçüde izaha çalıştık. Kusurumuz olursa affola diyerek sözü tamamlayalım.

**Biyografi kısmında www.turkedebiyati.org web sitesinden yararlanılmıştır.*

BUHURDAN SATIRLAR

kuşların kanat kırdığı yerde
insana uçmayı öğreten
bir yanında çam diğer yanında meşe
güvercin bakışlı düşleri kucaklayan
şavkı zemheri günler var

yaprağı dalından sarıya çalıp
dibine usulca bırakan yazgıya kızmayınız
bayım
keza umutla gemleyip öteye savuran
rayiha kokulu rüzgara hayıflanmayınız
amel defterinde divit tutan dünler var

zatına hoşça bakarken
nedir seni kara ağıtlara bağlayan
umulmadık mevsimde açan güneşi
alemlere rahmet yağmuru
yol ayrımında açan güller var

göç ve katar mahşeridir seyislerin
doru atları sarp yokuşa sürerken
iki yamaç arasında yük bırakırlar
ölüme miğfer, yola ateş çalan nal sesleri
bir hâcegâna bir aya bakarlar

vaktinden evvel gelen bahardır
oysa büzüşür kardelen tutan ellerin
gönül dağı diz boyu çamurun ötesinde
buhurdanlıkta aşkla yanar kandilin
gölgesinde asra bedel misaller var

Emre KOÇ